

Leto 1967 nadaljevanje uspešnega gospodarjenja

V sestavku bom skušal posredovati nekatere ekonomske značilnosti poslovanja podjetja Brest v letu 1967 primerja'no z letom 1966, ki jih je ob priliki potrjevanja zaključnega računa za leto 1967 med drugim obravnaval 19. februarja Centralni delavski svet. Fizični obseg proizvodnje je bil v letu 1967 dosežen po prodajnih cenah franko tovarna s 7.3 milijarde starih dinarjev in se je nasproti letu 1966 povečal za 7%. Značilnost doseženega obsega se

kaže v hitri rasti proizvodnje pohištva, ki je porasla kar za 24% in v upadanju oziroma stagnaciji proizvodnje primarnih polizdelkov. Padec proizvodnje primarnih polizdelkov (žagan les) za 15% proti letu 1966 je rezultat normalizacije sečnje letnega prirastka hlodovine na našem področju oziroma neobičajnega dotoka hlodovine v letu 1966 po neurju v letu 1965. Taka struktura proizvodnje nam pove, da Brest vedno bolj utrjuje in povečuje prodajo so-

dobnega pohištva na najzahtevnejša svetovna tržišča, s čimer si hkrati zagotavlja ugoden perspektivni razvoj. V letu 1967 smo realizirali za milijardo starih dinarjev več pohištva kot v letu 1966. Osnova takemu povečanju je bila v dobro izbranem asortimanu in ustrezni kvaliteti izdelkov. Tržišče je bilo v letu 1967 dokaj dobro proučeno. Proizvodnja je lahko že na začetku leta startala z izborom in količinami asortimana, ki so ustre-

zale proizvodnim kapacitetam. Dobra izbira asortimana po željah potrošnikov se kaže tudi v tem, da v letu 1967 nismo uspeli zadovoljiti povpraševanju po naših izdelkih zlasti na domačem trgu, da v poletnih — nesezonskih mesecih prodaje pohištva, nismo imeli zastojev v prodaji, da so ostajali v letu 1967 izdelki povprečno na zalogi le 26 dni nasproti 40 dnevom v letu 1966 da so konec leta 1967 kljub povečani proizvodnji zaloge gotovih izdel-

kov manjše kot konec leta 1966 ter da so vse zaloge kurančne. V letu 1967 smo izvršili selekcijo izdelkov, ki niso ali pa so slabo akumulativni, kreirali vrsto novih modelov: dnevno sobo DANIELO, televizijski bar in razne stilne stole ter dosegli večjo afirmacijo izdelkov s sejni, televizijo, tiskom, radiem, perspekti itd., kar vse bo zlasti pripomoglo k povečani prodaji v letu 1968.

Pogoji prodaje izdelkov primarne proizvodnje so vedno težji po eni strani zaradi večje potrošnje ostalih tvoriv, po drugi strani pa zaradi cen, ki so bile v letu 1967 še vedno pod kontrolo (v letu 1968 bodo cene surovin in polizdelkov v celoti sproščene).

V letu 1967 smo izvozili za dva milijona 656.000 dolarjev blaga, od tega 84% na konvertibilna področja. Izvoz se je napram letu 1966 povečal za 23%, na konvertibilna področja pa za 26%. Izvažamo še vedno največ v ZDA in sicer 82% celotnega izvoza pohištva. V izvozu se srečujemo predvsem s problemom visokih zapornih carin, zlasti držav članic Evropske gospodarske skupnosti, ki jih izvozne premije ne pokrivajo niti 70-procentno. Drugi problem izvoznih premij, s čimer naša država, tako kot ostale dežele, stimulira zlasti izvoz na konvertibilna področja, je v enakem tretmaju izvoza — enakih premij, ne glede na to ali izvažamo blago v države z višjimi ali nižjimi zapornimi carinami in ne glede na daljše ali krajše transportne relacije.

Reformni ukrepi v letu 1967 so imeli največji vpliv na obratna sredstva. Z merami restrektivne kreditno-monetarne politike, ki je zmanjšala višino denarja v obtoku, se je poslabšala likvidnost plačevanja podjetij. Ti ukrepi so imeli odraz tudi na pomanjkanju potrebnih obratnih sredstev v našem podjetju. Zlasti smo prizadeti z najnovejšim ukrepom narodne banke na področju deviznega poslovanja, izdanem v mesecu decembru 1967. Po tem ukrepu je dolžno podjetje pred uvozom blaga plačati dinarsko protivrednost, še več za uvoz blaga v vrednosti nad 5.000 dolarjev je potrebno plačati dinarsko protivrednost celotnega meseca dni pred uvozom.

S tako politiko plačevanja uvoza veže podjetje nad 200 milijonov starih dinarjev več obratnih sredstev, kajti z inozemskimi dobavitelji smo imeli dogovorjene roke plačil 60 dni po prejemu blaga.

Tak ukrep Narodne banke je enostranski ker se uporablja za vse uvoznike linearno, s čimer ne daje prednost uvoza izvoznikom, ki so zaradi kvalitete proizvodov prisiljeni upoštevati tudi kvalitete materiale.

Strokovne službe so na osnovi analiz obratnih sredstev izvršile vrsto ukrepov za optimizacijo zalog, kot protiutež restriktivnim ukrepom.

Sljedeča primerjava letnih koeficientov obračanja zalog nam uspešne rezultate samo potrjuje:

(Nadaljevanje na 2. str.)

OB PRAZNIKU ŽENA

V BRESTU DELA 685 ŽENA. 8. MAREC JE PRAZNIK ŽENA, PRAZNIK, KO ŽENE TRADICIONALNO SPREJEMAJO CESTITKE SVOJIM DELOVNIH IN ŽIVLJENSKIH TOVARIŠEV. TA DAN POZABIJO NA TEŽAVE. KI DAN ZA DNEM SPREMLJAJO ŽENO — MATER.

V SVETU TEČE KRI ZA SVOBODO, ZA NAJOSNOVNEJŠE ČLOVEŠKE PRAVICE. POMISLIMO NA

BOJ VIETNAMSKEGA LJUDSTVA! V MISLIH SMO S TRPEČIMI VIETNAMKAMI, Z ARABSKIMI BEGUN-KAMI, S PREGNANIMI GRŠKIMI DOMOLJUBKAMI.

IN PRI NAS? SMO SREDI UTRJEVANJA GOSPODARSTVA, GOSPODARSKA REFORMA DAJE VSAK DAN NOVO OBELEŽJE GOSPODARJENJU V REPUBLIKI, PODJETJU IN DRUŽINI, KJER SE TE SILNICE

NE SAMO PREPLETAJO, PAČ PA MNOGOKRAT CELO ZAPLETAJO. POT, KI SI JO UTRIAMO Z REFORMO, NI LAŽJA, ZATO PA JE TRDNA.

ŠE CELA VRSTA VPRAŠANJ OSTAJA NEREŠENIH. V PODJETJU TI PROBLEMI NISO TAKO TEŽAVNI, ZLASTI, CE UPOSTEVAMO, DA JE RAZPOREDITEV NA DELOVNA MESTA ODVISNA OD DELOVNIH SPOSOBNOSTI POSAMEZNIKA. OB TEM SI TAKOJ ZASTAVIMO VPRAŠANJE. ALI IMA MATI — DELAVKA ŠE MOŽNOST ZA STROKOVNO NAPREDOVANJE. POGLEJMO KVALIFIKACIJSKO STRUKTURO IN VIDELI BOMO, DA JE TAKO. MNOGI STROKOVNJAKI, KI SO OBISKALI TOVARNO, SO ŽE DALI PRIZNANJA NAŠIM ŽENAM. KO SO VIDELI NJIHOVE DELOVNE USPEHE. STROKOVNO ZNANJE PA VENDAR NAPREDUJE PREPOČASI.

V MALOKATEREM PODJETJU SE JE DELAVSKO SAMOUPRAVLJANJE TAKO UTRDILO KOT V NAŠEM. TODA. MAR NI PORAZNO, DA V SAMOUPRAVNIH ORGANIH DELUJE LE 13% ŽENA? ZAKAJ JE TEMU TAKO? PRAV GOTOVO BI MORALO BITI TO RAZMERJE BISTVENO DRUGAČNO. TAKO BI LAHKO HITREJE REŠEVALI PROBLEME, KI ZADEVAJO ZAPOSLENE ŽENE.

TO STA DVA OSNOVNA PROBLEMA DELAVK V PODJETJU. MNOGI PROBLEMI PA IZVIRAJO PRAV IZ TEH DVEH.

PA TUDI IZVEN PODJETJA JE MNOGO STVARI, NA KATERE NE MOREMO BITI PONOSNI. ŠE VEDNO JE NACIN ŽIVLJENJA VEČINE OTROK PREVEČ ODVIŠEN OD NEPOSREDNIH DRUŽINSKIH RAZMER. RAZEN GOLEGA POUKA IN ZDRAVSTVENEGA VARSTVA, LAHKO CERKNICA NUDI LE ŠE DOM IGRE IN DELA. DELO NA DELOVNEM MESTU V PODJETJU IN DELO V GOSPODINSTVU DOMA PA NE DAJETA DOSTI MOŽNOSTI, DA BI SE MATI LAHKO POSVEČALA OTROKOM IN VZGOJI. ZATO SE TUDI ŽENE NE MOREJO DOVOLJ VKLJUČEVATI V KRAJEVNO SAMOUPRAVO.

PREMALO TUDI VPLIVAJO NA ŠOLSTVO, KOMUNALNO UREJEVANJE IN NA VRSTO DRUGIH, ZA ŽIVLJENJE POTREBNIH DEJAVNOSTI.

ZELIMO, DA BI ŽENE SPOZNALE POTREBE PO VSE VEČJEM VKLJUČEVANJU SVOJIH PREDSTAVNIC V NAŠ SAMOUPRAVNI SISTEM. NE GRE SAMO ZA VEČJE ŠTEVILO IZVOLJENIH ŽENA V SAMOUPRAVNE ORGANE, GRE ZA VPLIV, KI GA LAHKO PRISPEVA ŽENA — SAMOUPRAVLJALEC. URESNIČEVANJE SAMOUPRAVNE DRUŽBE NI OPRAVLJENO Z USTAVO IN NEKAJ ZAKONI. TO NASTAJA IN RASTE VSAK DAN, POVSOD, V ZAVESTI VSAKOGAR MED NAMI.

ZATO NAJ BO LETOŠNJI OSMI MAREC POVOD, DA NA VSE TO MALO BOLJ POMISLIMO, KAR BO MORDA DALO TUDI NOVEGA POLETA IN POGUMA.

OB NJIHOVEM PRAZNIKU ŠE ENKRAT ČESTITAMO VSEM NASIM DELOVNIM ŽENAM IN JIM ZELIMO VSE NAJBOLJE!

Volitve v organe upravljanja

Dne 16. 2. 1968 so se v zgodnjih jutranjih urah odprla vrata na šestih volivnih enotah, kjer so člani delovne skupnosti Bresta iz vseh poslovnih enot volili člane v delavske svete poslovnih enot in Centralni delavski svet. Na Predvečer volitev se je že opazilo praznično vzdušje, saj so volilne komisije in odbori krasili volišča z zelenjem in zastavami, med člani kolektiva pa je bilo opaziti živahno diskusijo o tem, koga naj bi volili. Slišati je bilo, da so volitve dobro pripravljene, da je na kandidatih listah več kandidatov, kot se jih voli in da je sklep Centralnega delavskega sveta o tem, da vsaka poslovna enota voli samo svoje predstavnike v Centralni delavski svet pravičen, saj imajo člani vsake poslovne enote možnost, da predlagajo več kandidatov in izmed njih izvolijo najboljše in sposobne člane.

Na sam dan volitev, ko se je kazalec na uri približal 7. uri je oddalo glasovnice že več kot 50 % volivcev, kar je bilo zelo razveseljivo zlasti za politične organizacije, ki so se v predvolivnih dneh prizadevale za čimboljšo udeležbo. Med 13. in 15. uro pa se je na volišču že zabeležila 93 % udeležba, čakalo se je le še tiste delavce, ki so bili na bolovanju ali na dopustu. Ze ob 14.30 uri pa so bile končane volitve na TIP Cerknica. Kmalu zatem pa še na BŽ Cerknica, TLI Stari trg, TP Martinjak. Ob 19. uri pa se je zaprlo volišče še na SKS Cerknica in TP Cerknica.

Volilne komisije in volilni odbori po volilnih enotah so z zanimanjem začeli šteti glasove posameznih kandidatov, kajti vsakogar je zanimalo, kdo bo izvoljen v delavski svet poslovne enote in v Centralni delavski svet. Na vseh volilnih enotah so bili

glasovi zelo izenačeni, dokler se ni preštelo glasov na zadnjem volilnem listu.

Ko se je v poznih večernih urah zbral volilni material iz vseh volilnih enot je Centralna volilna komisija ugotovila, da se je volitev udeležilo 1.397 volilnih upravičencev ali 94,32 %. Opravičeno odsotnih je bilo 74 volilnih upravičencev ali 4,99 %, neupravičenih pa 10 volilcev ali 0,69 %.

Po volilnih enotah pa je bila udeležba sledeča:

	vseh volilcev %
— TP Cerknica	92,8
— TIP Cerknica	91,3
— BŽ Cerknica	92,2
— SKS Cerknica	100
— TP Martinjak	94,9
— TLI Stari trg	98

Člani kolektiva — volivci

V Centralni delavski svet so bili izvoljeni sledeči:

— Bavdek Tone	TP Cerknica
— Tekavec Ivan	TP Cerknica
— Dekleva Ludvik	TP Cerknica
— Dragolič Franc	TP Cerknica
— Lovše Ivan	TP Cerknica
— Braniselj Jože	TP Cerknica
— Levec Franc	TP Martinjak
— Rupar Polde	TP Martinjak
— Ule Emil	TP Martinjak
— Rutar Stane	TP Martinjak
— Mele Janez	SKS Cerknica
— Hiti Alojz	BŽ Cerknica
— Martinčič Anton	TIP Cerknica
— Lekar Anton	TLI Stari trg

Volitve v organe upravljanja

(Nadaljevanje s 1. strani)

Koeficient obračanja	1966	1967
— surovine in		
material	4,4	5,7
— lastni polizdelki	4,5	6,3
— gotovi izdelki	9,1	11,3
— nedovršena		
proizvodnja	22,0	25,6

Naraščanje zadolženosti med podjetji je imelo odraz na poslabšanju koeficienta obračanja terjatev do kupcev v letu 1967. Stanje obratnih sredstev smo reševali tudi z občasnimi krediti na zaloge za pripravo izvoza na konvertibilno področje. Ti krediti so s 3 % obrestno mero relativno zelo ugodni, vendar žal banka noco pod istimi pogoji financirati tudi ostale zaloge pripravljene za proizvodnjo izdelkov v izvoz (npr. zaloge nedovršene proizvodnje).

Letos bomo izvršili večjo kompleksno modernizacijo proizvodnje za katero so pripravljeni ustrezni načrti in elaborati. Viri finansiranja bodo ob uspešno zaključenih razgovorih s posojilodajalci trije: dolgoročna kredita Mednarodne banke za obnovo in razvoj Washington in Kreditne banke iz Ljubljane ter lastna sredstva podjetja. Sprostitve lastnih sredstev za potrebe finansiranja investicij pa bo terjalo zmanjšanje sredstev, ki smo jih doslej uporabljali kot obratna sredstva. To pa pomeni, da je potrebno v letu 1968 še bolj sistematično analizirati in optimizirati zaloge, hkrati pa pospešiti izterjavo terjatev do kupcev. Tak položaj pa zahteva zlasti od strokovnih služb dobro strokovno obvladovanje proizvodnje in tržišča.

Do nedavnega smo zlasti v razvojni fazi podjetja postavljali v ospredje doseženi obseg proizvodnje in po njem primerjali uspešnost poslovanja podjetja. Danes temu ni več tako. Veliko bolj nas zanima koliko smo ustvarili novoustvarjene vrednosti, kako so bili naši izdelki akumulativni, kako smo koristno uporabili sredstva itd., kajti od rezultatov sta predvsem odvisna cilja, ki ju postavljamo v ospredje:

- stalna modernizacija proizvodnih postopkov in
- stalno naraščanje osebnih dohodkov.

Poglejmo si na kratko te rezultate. Produktivnost merjena v neto produktu na zaposlenega se je povečala v letu 1967 za 13 %, rentabilnost merjena v odnosu novoustvarjena vrednost proti povprečno vloženim novim sredstvom se je povečala leta 1967 za 23 %, skladi podjetja za razširjeno reprodukcijo za 18 % nasproti letu 1966 in amortizacija za 38 %. Skladno s temi rezultati pa so naraščali tudi osebni dohodki zaposlenih. V letu 1966 so znašali povprečni neto mesečni osebni dohodki na zaposlenega 69.300 S dinarjev v letu 1967 pa so se povečali na 82.100 S dinarjev ali za 18 %. Pri tem pa je potrebno naglasiti, da so bili doseženi osebni dohodki na zaposlenega v letu 1967 pri 44-urnem delovnem tedniku, v letu 1966 pa pri 46-urnem delovnem tedniku. Prav tako je pomembno opozoriti, da smo koristili zaposleni v Brestu leta 1967 tudi sredstva kolektivne potrošnje, kot npr. dodatek za prevoz K-15, del sredstev za kritje toplega obroka, sredstva za izgradnjo stanovanj, sredstva za rekreacijo itd.

Vse to so sredstva, ki jih lahko okarakteriziramo kot sredstva povečanja osebnih dohodkov oziroma povečevanja našega standarda. Upoštevajoč ta izplačila so znašali povprečno osebni dohodki v Brestu leta 1967 povprečno neto nekaj nad 90.000 S din.

Za primerjavo navajamo povprečne osebne dohodke celotnega slovenskega gospodarstva, ki so znašali v letu 1967 (I. do XI.) na zaposlenega 86.800 S dinarjev, osebne dohodke v slovenski lesni industriji, ki so znašali v letu 1967 (I. do XI.) na zaposlenega 74.100 S dinarjev in osebne dohodke jugoslovanske lesne industrije, ki so znašali v letu 1967 (I. do X.) povprečno mesečno 55.900 S dinarjev na zaposlenega. Ta zadnji podatek dobro kaže, da se srečujemo na domačem trgu s podjetji, ki lahko konkurirajo za ceno nizkih osebnih dohodkov.

V sestavku sem nakazal le nekatere značilnosti poslovanja podjetja Brest v letu 1967. Povsem razumljivo pa je, da s temi rezultati niso izčrpane možnosti doseganja še znatno večjih ekonomskih rezultatov.

D. Mlinar

Na kandidacijskem zboru v Tovarni pohištva Cerknica

Zakaj proizvodni plan v januarju ni bil dosežen

Tovarna pohištva Cerknica v januarju 1968 ni dosegla planiranega obsega proizvodnje. Fizični obseg proizvodnje je bil za 9 % nižji v primerjavi z decembrom 1967. leta. Ker je tovarna v drugem polletju 1967 presegla planirani obseg proizvodnje in je bila proizvodnja višja kot je določal TREND, se mnogi sprašujejo, kje so vzroki za neuspeh v januarju.

Prav gotovo ni več vzrokov, ki so pripomogli k nastalemu stanju. Nekateri mislijo, da so glavni vzroki, da proizvodni plan ni bil dosežen: nekvalitetno delo furnirne robov, poraba nekurantnega brusnega papirja, nekvalitetnega lepilnega traku, izpad električne energije in nekvalitetno delo ter odgovornost posameznih članov kolektiva. Prav gotovo vse to močno ovira potek proizvodnje. Če pa analiziramo proizvodnjo meseca januarja in jo primerjamo z januarjem leta 1966 in 1967, lahko ugotovimo, da je bil obseg proizvodnje v januarju tudi pretekla leta vedno nižji kot v decembru.

Upoštevati moramo, da začnemo vsako leto v januarju izdelovati nove izdelke, za katere je potrebno pripraviti kvalitetno tehnično dokumentacijo. Ker pa je teh izdelkov toliko, da priprava dela ne more pravočasno pripraviti vse tisto, kar potrebuje proizvodnja, proizvodnja gotovo ne more doseči tistih rezultatov, ki bi jih dosegla z utečenimi izdelki v preteklih mesecih.

Tehnična priprava dela v tovarni je morala v mesecu novembru in decembru izdelati nove načrte in vso ostalo dokumentacijo za novo naro-

čilo glasbenih omaric, ki obsega pet osnovnih skupin izdelkov. Te se delijo s spreminjanjem videza izdelka na 15 različnih modelov, ki jih je naročil kupec v skupni količini 72.000 kosov. Količina še ni dokončana. Kupec še vedno išče nove modele in stalno povečuje količino. Polek tega smo v mesecu januarju izdelali poizkusno serijo nove dnevne sobe Daniela ter konstrukcijsko izboljšati jedilnico Living in TV vitrino. Koliko dela in študij zahteva tako obsežen program v tako kratkem obdobju treh mesecev, je težko obrazložiti. Če temu dodamo še to, da so vsako leto izdelki glasbenih omaric zahtevnejši, saj sodijo v skupino stilnega pohištva, je razumljivo, da zahtevajo nove tehnološke prijeme.

Ne bi mogli trditi, da priprava dela slabo. Nasprotno, če imajo dovolj časa, pripravijo kvalitetno tehnološko pot in vse pripomočke, ki jih proizvodnja potrebuje. To nam potrjujejo kvalitetne stiskalnice in drugi pripomočki za montažo dnevne sobe DANIELA in nekaterih stilnih elementov glasbenih omaric. Če pa časa ni dovolj, prav gotovo ni mogoče pripraviti vsega, kar potrebujemo za takšno serijsko proizvodnjo. To je po mojem glavni vzrok, da proizvodni plan v januarju ni bil dosežen.

Možnosti za rešitev tega problema je več. Ali povečati pripravo dela, ali pa lansirati nove izdelke na daljše obdobje. To pa je naloga strokovnih kadrov, ki naj začnejo o tem resno razmišljati.

J. Lipovec

Novo izvoljene člane samoupravnih organov čakajo v letošnjem letu izredno težke in odgovorne naloge, zlasti v pogledu odločanja glede modernizacije in razširitve proizvodnje, zato je dolžnost vseh članov delovne skupnosti Bresta, da podpiramo prizadevanja članov, katere smo izvolili in tako še enkrat dokažemo, da zaupamo samoupravljanju in ljudem, katere smo volili.

F. Tavželj

Mednarodni sejem pohištva v Kölnu

Za nami je še en nesamostojen nastop na mednarodni areni sejmov. Tokrat smo razstavljali na prostoru SLOVENIJALESA in EXPORTDRVA. Na sejmu je bilo mnogo novih izdelkov, ki jih je domača in tudi tuja proizvodnja zelo skromno pripravila.

Naši izdelki LIVING, DANIELA in drugi izdelki iz našega proizvodnega programa so vzbujali pri kupcih pa tudi pri obiskovalcih veliko zanimanja. Tudi ta »investicija« pomeni v prihodnosti določen uspeh.

Ekipa, ki je pripravljala razstavi, je prav gotovo nabrala mnogo izkušenj, ki jih bo uspešno prenesla v naše kreatorske in proizvodne dejavnosti.

Ali bodo izboljšali delovanje služb?

Pravilno zastavljena organizacija je osnovni pogoj za dobro vodenje podjetja.

Pri organizacijski strukturi podjetja je najpomembnejše, da poznamo poslovni cilj in poslovne funkcije v določenem podjetju z vsemi pojavi in da predvidevamo, v kakšnem časovnem obdobju se lahko pojavljajo. Vse posle v podjetju lahko razvrstimo v več skupin ali funkcij. V poslovanju podjetja je potrebna skladnost vseh njihovih funkcij. To pomeni, da mora vsaka funkcija delovati v interesu celotnega podjetja, ne da bi škodovala drugim funkcijam ali jih ovirala. Vsaka funkcija mora delati kot sestavni del podjetja, ker bomo le tako dosegli enotnost delovanja in napredek podjetja.

Sedanjo organizacijo podjetja smo zastavili na podlagi poslovnih ciljev, ki smo jih sprejeli v letu 1966. Tedaj je bila tudi opravljena funkcionalna delitev dela med proizvodnimi poslovnimi enotami in poslovno enoto skupnih strokovnih služb, pa tudi znotraj poslovnih enot po določenih funkcijah. V zadnjem času je Centralni upravni odbor sprejel nekatere organizacijske spremembe v Skupnih strokovnih službah, zlasti v tehnično-razvojni službi, splošni službi in računsko-planski službi. Cilj

teh sprememb je doslednejša delitev dela znotraj posameznih služb, s tem pa tudi večja odgovornost posameznih referentov ter večja povezanost in prilagojenost proizvodnim pogojem.

Z novo delitvijo dela bomo izboljšali delovanje služb v sedanjih pogojih pri enakem obsegu poslovanja. Sprašujemo pa se, kako bo v prihodnje. Ali sedanja organizacija upošteva perspektivni razvoj podjetja? Ali upošteva obseg poslovanja po opravljeni modernizaciji? Omenil sem že, da smo na podlagi ciljev poslovne politike iz leta 1966 predvideli hitrejšo in večjo modernizacijo, ki bo omogočila večje naraščanje obsega poslovanja kot smo mislili takrat, ko smo zastavili sedanjo organizacijo. Logični zaključek le-tega je zahteva, ki smo jo zastavili v predlogu poslovne politike za leto 1968, da potrebujemo sodobno, celovito in funkcionalno organizacijo. Zato smo ustanovili strokovno komisijo, ki jo vodi glavni direktor. Rok za izdelavo študije je do konca leta 1968.

Če primerjamo uspeh dosedanje organizacije z uspehom prejšnje, lahko ugotovimo, da smo dosegli določen napredek. To nam potrjujejo tudi rezultati poslovanja. Navajam le nekaj podatkov:

Fakturirana realizacija	Leto 1965	Leto 1966	Leto 1967	Indeks : 1965
Plačana realizacija	5322	6126	6952	130
Zaposleni v enoti	4945	6126	6686	135
Skup. strok. služb	71	74	76	107

(Realizacija je vrednotena po prodajni ceni v milijonih starih din).

Iz primerjave vidimo, da se je število zaposlenih v skupnih strokovnih službah povečalo le za 7 %, medtem ko je fakturirana realizacija večja za 30 %, plačana realizacija pa celo za 35 % ali petkrat večja kot je večje število zaposlenih.

Če bi napravili enake primerjave po proizvodnih poslovnih enotah, bi dobili podobne izide. Po modernizaciji se bo obseg poslovanja skoraj podvojil.

Prvi »FAP« s tremi osmi v Jugoslaviji

Na uporabno dobo prevoznih sredstev in stroške vzdrževanja vpliva več činiteljev. Eden najpomembnejših pa je kvaliteta cest.

Vsi vemo, da so naše ceste slabo vzdrževane, kar zmanjšuje čas uporabe prevoznih sredstev in povečuje stroške vzdrževanja.

Zaradi slabe kvalitete cest, so cestna podjetja pred nekaj leti izdala predpis in postavila znake na določenih cestah o zmanjšanju osnega pritiska in sicer iz 8 na 6 ton po osovini v času odjuge na cestah.

Naše podjetje je imelo dva vozila po 70 ton nosilnosti. Torej,

v času zmanjšanja tonaže, prevoz ne bi bil rentabilen.

Da bi se zognili težavam, smo se odločili za vgraditev tretje osi.

Za izdelavo in vgraditev osi smo se zanimali pri raznih avtomontnih delavnicah.

Podjetje za izdelavo tovornih priklopnikov »Vozila« N. Gorica nam je izdelalo osovino in pripadajoči pribor. Vgraditev pa je izvršil avto-servis »Primorje-export N. Gorica.

Tako je torej nastal prvi FAP s tremi osovini.

M. Meden

Inštruktor Tekavec v razgovoru z delavkami

stvene organizacije dela. Sistem priprave in izvedbe reorganizacije je sestavljen iz nekaterih faz, ki jih mora tisti, ki reorganizacijo uveljavlja, upoštevati. Te faze so v glavnem naslednje:

1. Izdajanje naloga za izdelavo predloga;
2. definicija naloge;
3. zbiranje podatkov o obstoječem stanju;
4. analiza podatkov;
5. izdelava predloga, diskusije in odločitve;
6. uresničevanje odločitve;

O čem mislijo in govorijo instruktorji v TP Cerknica

Vprašanje, o čem mislijo in govorijo delavci, je zelo zanimivo in vedno aktualno. Ugotoviti, o čem mislijo in govorijo delavci, pa ni tako preprosta stvar, kajti delavcev je dosti in imajo različna mneneja in stališča.

Zamislil sem si nekaj vprašanj, ki sem jih v razgovoru zastavil instruktorjem ekonomskih enot.

Na zastavljena vprašanja so odgovarjali naslednji instruktorji: Tekavec Ivan. Gruđen Jože, Mekinda Jože, Horvat Mirko, Braniselj Jože, Razperger Jože, Urbas Tone in Pakiž Andrej.

Če sem s temi razgovori dosegel svoj cilj, razsodite iz njihovih odgovorov.

1. Ali si instruktorji posebej prizadevate, da so delavci podrobneje seznanjeni s poslovno politiko za leto 1968?

Skoraj vsi instruktorji so odgovorili, da si osebno močno prizadevajo, da bi bili delavci seznanjeni s poslovno politiko.

Delavci, ki poznajo poslovanje podjetja, bolje razumejo probleme, ki se pojavljajo ob delu, skratka vse, kar se v kolektivu dogaja in je z njimi lažje delati.

2. Ali menite, da je treba poslovno politiko razlagati na posebnih sestankih ekonomskih enot kljub temu, da je bila objavljena v Brestovem obzorniku?

Večina instruktorjev je bila mneneja, da je treba razlagati poslovno politiko na sestankih ekonomskih enot. Dejali so, da se z živo in preprosto besedo delavci najbolje seznanijo z novostmi, istočasno pa ob tem lahko izražajo svoja stališča in mnenja. Nekateri instruktorji pa so menili, da razlaga ni potrebna, da delavcev to ne zanima, da tudi sicer ne bodo razumeli poslovne politike in da je to stvar tistih, ki se s tem ukvarjajo.

3. Na zadnji seji Delavskega sveta Tovarne pohištva Cerknica se je razmahnila velika polemika o objektivnosti analitične ocene delovnih mest.

Kaj mislite vi o tem? Ali je bilo vrednotenje delovnih mest pravilno?

Sistem analitične ocene je velika pridobitev pri ocenjevanju delovnih mest. Seveda pa ima nekatere pomanjkljivosti, ker s svojimi zahtevami še vedno ne posega v nadrobnejšo analizo. Pri vsej zadevi pa se pojavlja še drugo vprašanje, ki sicer ni vprašanje analitičnega sistema, pač pa razporejanje delavcev po zahtevani izobrazbi. Zelo malo članov kolektiva ima ustrezno izobrazbo za svoje delovno mesto. Verjetno smo šli s temi zahtevami malo predaleč. Zelo pozitivna je bila razprava, do katere je prišlo na Delavskem svetu, naj bi v analitični oceni zahtevali specializacijo za določeno delovno mesto, ne pa samo izobrazbo. Specializacija že obstoja in prav to moti pri razporejanju na podlagi osnovne izobrazbe. Še so primeri, ko so na delovnih mestih, ki zahtevajo peto stopnjo (KV) izobrazbe, delavci brez osemletke. Le-ti zaradi specializacije zelo uspešno opravljajo delo, ki ga zahteva delovno mesto. Sicer pa se delavci ne zanimajo toliko za oceno delovnega mesta, pač pa jim je mar predvsem osebni dohodek, ki ga dobijo ob koncu meseca, saj formira delavec z manjšim številom točk večji osebni dohodek.

7. nadzorovanje izvedbe.

Že v dosednji organizaciji imamo posebno delovno mesto, kjer se v interesu za razvoj podjetja ukvarjamo s tem, da organizacijo v podjetju stalno proučujemo in izpopolnjujemo. Vendar to delovno mesto ni zasedeno.

Praviloma je dolžnost vsakega vodilnega delavca, da organizira svoje področje dela. Pri takem načinu organiziranja pride do raznolikosti, kar je v nasprotju z gospodarnostnimi načeli. Vodilne osebe navadno ne upoštevajo združevanja organizacijskih ukrepov na posameznih področjih v celoto, razen tega pa za organizacijo

- nimajo časa,
- ne poznajo nadržnosti v delu

drugih služb,

— nimajo ustreznega znanja.

Zaradi medsebojne odvisnosti poslovnih funkcij je nujno, da se nekdo stalno ukvarja z organizacijo; le tako najde rešitve, ki so splošne in sistematične. Nujno je, da dobimo čimprej strokovnjaka za organizacijska vprašanja. Ta naj bi se tudi vključil v strokovno komisijo za reorganizacijo podjetja.

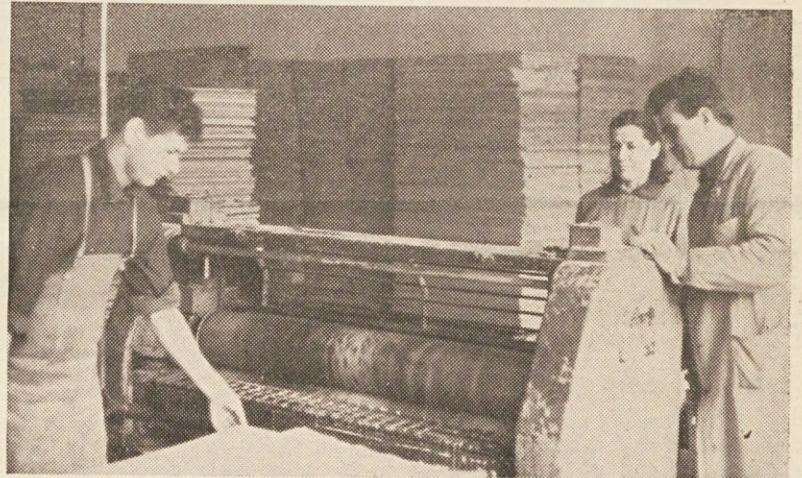
Ne glede na nove naloge na področju organizacije menim, da že sedanja delitev dela med posameznimi službami in delovnimi mesti večja odgovornost in vzpodbuja inicijativno delavcev v strokovnih službah. To pa hkrati pomeni tudi izboljšanje v delovanju služb.

J. Hren

5. Na seji delavskega sveta so ugotovili, da tehnična priprava dela močno zaostaja s pripravi dela?

Kaj lahko rečete o tem?

Res je, da delo ni v redu pripravljeno. To nam povzroča nekatere težave pri organiziranju dela. Sablone, rezila in druga delovna sredstva bi morala biti pripravljena istočasno s lansiranjem artikla v proizvodnjo. Tehnološki postopki bi morali biti zlasti v površinskih oddelkih jasneje določeni, pa tudi planiranje bi moralo biti bolj natančno. Če bi izboljšali našete pomanjkljivosti, bi se operativni kader v proizvodnji sprostil in tako lažje posvetil organizaciji proizvodnje, s čimer bi dosegli intenzivnejše delo in večjo proizvodnjo.

Tovariš Mekinda kontrolira delo Pri stroju za nanos lepila

memb sporočati komisiji za analitično oceno delovnih mest, ker sicer ta sistem izgublja svojo vrednost.

4. V zadnjem času mnogo govorimo o izobraževanju. V načrtu poslovne politike je predlog, da bi se iz centralnih skladov izobraževali študentje na višjih in visokih šolah, iz sredstev poslovnih enot pa delavci in dijaki srednjih šol. Kaj mislite vi o tem?

Politika izobraževanja je na Brestu vseskozi enostranska. Izobražujemo in štipendiramo le tehnični in administrativni kader, pozabljamo pa na delavce na osnovnih delovnih mestih. Stroji, ki jih nabavljamo, so dragi in moramo plačati zanje težke milijone, medtem ko za delavca, da bi ga usposobili za delo s temi stroji, ne damo niti dinarja.

Instruktorji predlagajo spremembo v izobraževanju v prid delavcev. V izobraževanje naj bi vključili tudi strokovna predavanja z diapozitivi, filmi in podobnim. To naj bi bila stalna naloga inženirjev in tehnikov, zlasti pa delavcem v razvojnem sektorju. Delavci tudi očitojajo, da jim strokovnjaki iz Bresta posredujejo premalo strokovnega znanja. Slišati je bilo celo hudo opazko, da se le-ti preveč ženejo zgolj za materialno stimulacijo.

Nekdo izmed instruktorjev mi je dejal, da se delavci ne odzivajo na strokovno izpopolnjevanje zato, ker ne dobijo formalnega dokumenta o pridobitvi izobrazbe, ki zadošča zahtevi delovnega mesta in da ne drži trditve, da zavračajo izobraževanje zato, ker niso dovolj materialno stimulirani ali pa zaradi neurejenega sistema napredovanja.

Da pa je tehnična priprava v zastanku, pa ni vsega kriva sama, ampak je vzrok tudi pri zaključevanju posla, ker je navadno po zaključku posla premalo časa, da bi za proizvodnjo določenega artikla izdelali popolno predpripravo. Seveda gre pri tem za tiste izdelke, ki so na novo vpeljani v proizvodnjo.

Zgodi pa se, da delo ni dobro pripravljeno tudi za izdelke, ki so v proizvodnji že utečeni. Za pomanjkljivosti v tem primeru pa je vsekakor odgovorna priprava dela.

6. Slišati je očitke, da v Brestov obzorniku dopisuje le določeno število članov kolektiva in da bi se moral ta krog dopisnikov razširiti. Kakšnega mnenja ste o tem?

Ta kritika pa res ni objektivna, saj vsaka številka, ki izide, opozarja člane kolektiva, naj dopisujejo v Brestov obzornik. Nekaj instruktorjev je dejalo, da bi dopisovali v obzornik, če bi jih nekdo konkretno zadolžil za določeno vprašanje, nekateri pa so menili, da nimajo smisla za pisanje, da jih moti izrazoslovje in podobno.

Z vsebino obzornika so zelo zadovoljni, menijo pa, da bi ga bilo treba popestriti s prispevki, ki bi pisali še o drugih dogajanjih v podjetju. Stari delavci si želijo, da bi Brestov obzornik pisal tudi o razvoju podjetja.

Instruktorje prosim, naj mi oprostijo, ker pri objavi tega razgovora nisem upošteval individualnih odgovorov, pač pa sem skušal s splošnim odgovorom zajeti vse bistvene odgovore posameznih instruktorjev.

J. Klančar

Iz dela samoupravnih organov

— V javno razpravo so posredovali spremembo 3. člena točke 7 Pravilnika o nadomestilu osebnega dohodka zaradi bolezni in zdravljenja.

— Potrdili so organizacijsko shemo enote Skupnih strokovnih služb.

VAŽNEJŠI SKLEPI SAMOUPRAVNIH ORGANOV POSLOVNIH ENOT

TP Cerknica

— Sprejeli so plan za januar v višini 318 milijonov S din.

— Potrdili so dodatne stroške za izgradnjo skladišča za lake in sicer stroške za ogled, projekt itd.

— Alojzu Mramorju, instruktorju masivne proge, so odobrili znesek 540,00 N din za tehnično izboljšavo. Združil je dve operaciji (izsekavanje in brušenje hrbtnišča) v eno.

TP Martinjak

— Iz realizacije plana proizvodnje za december je videti, da so 100 % dosegli finančni plan, vendar pa so se pojavila delna odstopanja v planu asortimana in sicer v glavnem pri foteljih ter pri tapetah za fotelje. Kot nadomestilo za to so izdelali 2.700 kom. stolov Sardan ter mizice.

— Sprejeli so plan proizvodnje za januar 1968 v višini 1.308,66 N din.

— Sprejeli so predlog, da v tovarni postavijo dvigalo.

— Sprejeli so predlog ukrepov in izboljšav za varstvo pri delu v TP Martinjak.

— Odobrili so enako dotacijo za topli obrok vsem tistim delavcem, ki delajo po novem delovnem času in dobijo kosilo v delavski restavraciji, kot tistim delavcem, ki dobijo malico.

— Odobrili so Osnovni šoli Grahovo znesek 5.000,00 N din za nabavo potrebnih učil in dveh garnitur orodja.

TLI Stari trg

— Sprejeli so plan proizvodnje za leto 1968 in plan za januar 1968.

TIP Cerknica

— UO je sprejel sklep, da skladiščnik materiala, pri pripravi kemikalij in mehanik ter zidar delajo od 6. do 14. ure, medtem ko mora šef pogona delati po novem delovnem času.

BŽ Cerknica

— Plan proizvodnje za januar so sprejeli s popravkom.

— Sprejeli so plan investicijskega vzdrževanja za leto 1968. Plan so znižali od lanskih 38.000 na letošnjih 32.000 din, torej za 16 %. V planu so zajeli res samo tista dela, ki so nujno potrebna in ki ne sodijo v redno vzdrževanje.

— Na podlagi priporočila CUO, da bi izboljšali delovne in druge naprave, ki vplivajo na pogoje dela, so izdelali program za BŽ — ukrepe varstva pri delu.

Skupne službe

— V javno razpravo so dali predlog za nagrajevanje strojepisk.

Učenje tujih jezikov da ali ne

Ni potrebno posebej utemeljevati, kako prepotrebno je v današnjem času znanje tujih jezikov za skoraj slehernega strokovnega delavca podjetja. Do sedaj je bilo organiziranih na Brestu ali pa pri Delavski univerzi Cerknica že več jezikovnih tečajev, s katerimi se ni doseglo omembe vrednih rezultatov. Vzroki za neuspeh so bili v glavnem v tem, da so se vsi odvijali po klasični šolski metodi, ki pa za učenje jezikov ni najboljša.

Od začetka februarja tečeta dva začetna jezikovna tečaja in sicer: nemški, v katerega je vključenih 26 kandidatov in italijanski tečaj s 23 kandidati. Oba tečaja je organizirala Delavska univerza Cerknica.

Uporabljena audiovizuelna metoda, s pomočjo katere se posreduje znanje obeh omenjenih jezikov nam že ob pričetku tečajev — po mnenju tečajnikov — zagotavlja večji uspeh kot vsi dosedanji tečaji.

V primeru, da bosta tečaja dobro uspela se bo v jeseni nadaljevalo z II. semestrom obeh tečajev. Celotno učenje jezika po audiovizuelni metodi je razdeljeno v tri stopnje. Prvi dve trajata dvakrat po štiri mesece, tretja stopnja, t. j. konverzacijski tečaj pa traja eno šolsko leto.

Sluhatelji v obeh tečajih so delavci Bresta, ki morajo glede na zahteve delovnega mesta obvladati znanje vsaj enega tujega jezika.

Glede na začetno vneto tečajnikov lahko pričakujemo na izpitih, ki bodo organizirani po I. semestru obeh tečajev dobre uspehe.

J. Otoničar

Iz razgovorov z našimi izvozniki

Prvi mesec leta in drugega že pol je že za nami. Dnevnik so prav te dni objavili, da slovenski izvoz v januarju predstavlja 17 % celotnega jugoslovanskega izvoza. Jugoslovanski izvoz je bil v januarju večji za 19 % kakor lani v istem mesecu, izvoz iz Slovenije pa za 24 %.

Iz podatkov, ki smo jih dobili iz komercialnih evidenc, vidimo, da smo v BRESTU izvozili v januarju za 44 % več kot v istem mesecu lani. Start je bil — kot je videti — daleč nad slovenskim in jugoslovanskim dosežkom. Ta uspeh pa nas ne more zadovoljiti, saj je dvanajstina letnega plana mnogo višja. Letna dinamika ni ista.

Od celotne letne obveznosti smo v januarju izpolnili le 55 % namesto 8,3 %.

Razgovore, ki smo jih imeli v tem letu z izvozniki naših izdelkov, z EXPORTDRVCOM, SLO ENIJALECOM in LESNINO, smo v glavnem že zaključili, potem, ko smo se dogovorili za obseg in vrsto poslov v tekočem letu.

Glavni problem je še vedno izvoz v evropske države, predvsem v države evropske gospodarske skupnosti (EGS). Izvoz v Francijo iz leta v leto pada, v Zahodni Nemčiji pa že lani v drugem polletju nismo napravili nobenih poslov. Vzrok je v preveliki

kih zapornih carinah, ki so jih postavili, da bi zavarovali svojo industrijo pred našo. Stroški surovin, materiala in osebni dohodki so danes pri nas že tako visoki, da jim ne moremo konkurirati. Zaradi tega so potrebna nova investicijska vlaganja, ki bi znižala proizvodne stroške, s tem pa tudi ustvarila možnost, da bi nadaljevali konkurenčni boj.

V letu 1967 smo 82 % pohištva, namenjenega izvozu, izvozili v ZDA. Tudi letos bomo glavnino furnirane in masivnega pohištva izvozili v ZDA. Zakaj tako? Velika naročila, možnost velikih serij v proizvodnji, stalna naročila, vse to so glavne odlike, ki dajejo proizvodnji možnost, da se v tolikšnem obsegu vključuje na to tržišče.

Vzhodno tržišče je že vsa leta nazaj nestabilno, tako da se nanj ni mogoče zanašati. Letos jim bomo nudili izdelke domačega, ali bolje rečeno, evropskega stila. Bomo videli, kaj in koliko bodo izbrali.

Tri tržišča. In četrto — domače? O tem pa prihodnjiki. Z izvozniki smo se tudi letos, kot vsako leto pogovarjali v obsegu izvoza, provizijah, stroških za finansiranje in drugih vprašanjih, ki zanimajo proizvajalca, pa tudi izvoznika.

D. Trotovšek

Izpiti iz varstva pri delu

V petek, dne 16. februarja 1968 so bili organizirani izpiti iz varstva pri delu za vse tiste delavce, ki morajo opravljati izpite v smislu zakona o varstvu pri delu in so bili vključeni v tečaj pri Dopisni delavski univerzi Ljubljana.

Izpit je bil razdeljen v tri dele: 1. Izdelava pismenih nalog iz področij:

- organizacijskih osnov varstva pri delu
- pravnih osnov varstva pri delu
- varstveno vzgojnih osnov
- osnov zdravstvenega varstva
- ekonomskih osnov varstva pri delu in
- tenniskih osnov varstva pri delu

2. Izdelava zaključne seminar-

ske naloge, ki je obsegala sesta-

Kam z brezposelno mladino?

Vsako leto konča osnovno šolanje v cerkniški občini okrog 200 mladih ljudi. Nič kaj razveseljuje pa ni, da večina teh mladih ljudi ostanejo doma, le malo jih nadaljuje šolanje na srednjih šolah. Tisti, ki ostanejo doma, pa največkrat iščejo zaposlitev v delovnih organizacijah na območju občine. Vendar le redko ti mladi ljudje dobijo zaposlitev. Dejstvo je namreč, da je gospodarska reforma prisilila delovne organizacije na omejeno število zaposlenih delavcev vsaj v dosedanji fazi uveljavljanja gospodarske reforme. V tistih delovnih organizacijah, kjer so se lotili reševanja reformnih problemov pravilno — med te delovne organizacije nedvomno sodi tudi BREST — pa bo mogoče z razširitvijo in modernizacijo proizvodnje odpreti nova delovna mesta. Nikakor pa ne bo mogel samo Brest zaposlovati novih delavcev.

Vprašanje zaposlovanja pa ni samo stvar delovnih organizacij. Družbeno politične organizacije in organi v občini bi morali napraviti analizo o možnostih za zaposlovanje v obrti, uslužnostni in drugih dejavnostih, ustrezni organi pa usmerjati mlade ljudi v delo in poklice tja, kjer so za to potrebe in na tista mesta za katera so posamezniki usposobljeni.

Pri zaposlovanju pa bo treba nujno upoštevati socialno poreklo prosilcev. V času intenzivnega razvoja proizvodnih kapacitet so zaposlili vsakogar, ne glede na to, ali mu je zaposlitev potrebna ali ne. Tako so se zaposlili ljudje, katerim bi bil dohodek iz lastne kmetijske dejavnosti vir za njihovo življenjsko eksistenco. Tako je danes mnogo sposobnih in zdravih mladih ljudi zaposlenih v raznih delovnih organizacijah, doma na kmetijah pa so ostali ljudje, ki niso sposobni za pridobitno delo, ki ne morejo ničesar ustvariti, še manj pa plačati družbene dajatve. Zakaj torej ne bi pri ostalih ljudeh ostali njihovi otroci in nadaljevali delo svojih staršev?

Kar zadeva zaposlovanje, pa so še posebno problematični tisti mladi ljudje, ki ne končajo obveznega osemletnega šolanja. Med njimi prevladuje misel, da bodo šli delat na Brest osemletko pa bodo nadaljevali v večerni šoli. Tako bi si ustvarili sredstva za življenje, šolanje v večerni šoli pa bi nadaljevali ali pa tudi ne.

Če pa bi ga, bi ga na račun Bresta. Taka miselnost je zgrešena, kajti Brest bo zaposloval le ljudi, ki bodo imeli najmanj končano osemletko. K taki miselnosti prispevajo svoj delež tudi starši, ki svojim otrokom dopuščajo brezbržnost do obveznega šolanja.

Družbeni in gospodarski razvoj terjata od družbe sposobne in šolane ljudi, zato bosta zadržala miselnost vseh tistih, ki menijo, da bodo dobili njihovi otroci delo na Brestu kljub temu, da nimajo končane osemletke.

F. Tavželj

vo navodila za varno delo pri enem ali več strojih. Pri izdelavi te naloge so morali tečajniki upoštevati vsa področja varstva pri delu.

3. Ustni del izpita, ki je obsegal uporabnost teoretičnih spoznanj pri reševanju konkretnih problemov delovnega področja posameznika.

Število	%
vpisanih	66
100	
povprečen obisk	33
50	
predavanj	37
56	
izdelali vse pismene naloge	44
67	
izdelalo vse seminarske naloge	44
67	
opravljali ustni izpit	37
56	
v celoti opravilo izpit	

Vsi tisti, ki so izdelali vse naloge in dokazali pri ustnem delu izpita, da jim je celotna snov iz varstva pri delu poznana tako, da jo dobo pri vsakdanjem delu uporabljali so bili pozitivno ocenjeni sicer pa ne.

Procena tistih, ki so v celoti opravili izpit je nekoliko nižek v primerjavi z vpisanimi tečajniki. Delno je utemeljen s tem, da je odpadlo precej tečajnikov

zaradi tega, ker so se preselili ali pa so bili v času trajanja tečaja razporejeni na taka delovna mesta, kjer ni nujno da opravijo izpit iz varstva pri delu. Sedem delavcev, ki so ustni izpit kakor tudi zaključno seminarsko nalogo, uspešno opravili bodo izpit v celoti opravili na ta način, da bodo izdelali še vse preostale naloge. V tem primeru se bo skupno število tečajnikov, ki so v celoti uspešno opravili izpit povzpelo na 44 ali 67 %. Devet delavcev pa je takih, ki morajo imeti izpit iz varstva pri delu pa niso do sedaj napravili prav ničesar, čeprav so dobili ves učni material, bili redno obveščeni o predavanjih in večkrat opozarjani na bolj resen odnos do tega predpisanega načina izobraževanja. Za te delavce bo pač treba predlagati samoupravnim organom ukrepe za razporeditev na taka delovna mesta, kjer ne bodo nadzorovali ali vodil del pri katerih je večja nevarnost za poškodbe ali zdravstvene okvare.

Izpiti so sicer dobro uspeli. Odložili smo se, da se bo za tiste kadre, ki do sedaj še niso bili vključeni v tečaje iz varstva pri delu in za rezerve organiziral še en tečaj ravno tako pri dopisni delavski univerzi.

J. Otoničar

Delavca bazenske žage pred izpitno komisijo za varnost pri delu

Perspektivna kadrovska problematika tovarne pohištva Cerknica

Tovarna pohištva Cerknica beleži v zadnjem času lepe uspehe, saj je lani povečala nominalni obseg proizvodnje v primeru z letom 1966 za 25,6 %, realnega pa za več kot 17 %. Tudi v letu 1968 predvidevamo enak vspon, saj določa plan obseg proizvodnje za 4.172 milijarde dinarjev.

Pred nami je zajetnejša investicija, saj bomo nabavili okrog 40 obdelovalnih strojev in kompletne avtomatske naprave za nanos površin. Ta investicija bo omogočila novo povečanje obsega proizvodnje na več ko 7 milijard dinarjev. Razumljivo je, da se moramo zato vprašati, ali bo sedanji strokovni kader kos tem nalogam. Dejstvo je, da ima tovarna relativno nizko kvalifikacijsko strukturo, saj ima komaj enega inženirja, tri absolvente višje šole za organizacijo dela, dvanajst tehnikov in štiri absolvente srednje tehnične šole. To je brez dvoma malo za skoraj 700-članski kolektiv.

V zvezi s tem, da postajajo stroji vse bolj kompleksnejši in avtomatizirani, saj so elektronika, pnevmatika, hidravlika vse bolj pomembne pri lesno obdelovalnih strojih, in nam bodo nujno potrebni takšni strokovni delavci. Menim, da bi morali resno razmisliti o namestitvi enega strojnega inženirja, elektro inženirja, vsaj enega ali dveh inženirjev lesne stroke in ekonomista.

To je najnujnejši strokovni kader, ki bi bil potreben, če hočemo

obvladati sodobne tehnološke naprave in postopke. Pri kadrovskih vprašanjih pa se kaže določena zaprtost samoupravnih organov, češ kam bomo pa s kadrom, ki ga šolamo. Tu mislijo predvsem na kader, ki obiskuje srednjo tehnično šolo.

Predno bo ta kader izšolan, bodo naše potrebe mnogo večje. V razvitejših deželah pride en tehnik na 20 do 30 zaposlenih, na vsakih 70 do 80 delavcev pa pride po en inženir. Če se primerjamo z njimi, potem vidimo, da smo še zelo daleč.

Seveda pa ima vprašanje delovnih mest še drugo plat. Mislim, da ni nujno, da mora vsak tehnik ali inženir dobiti že pristo delovno mesto. V proizvodnji je mnogo delovnih mest, ki bi jih lahko zasedli delavci s srednjo in višjo strokovno izobrazbo. Tako bi si ta kader pridobil potrebno prakso brez katere ne more biti kos prihodnjim nalogam.

Po drugi strani pa je prav tako nesmiselno, da zasedajo delovna mesta delavci, ki nimajo ustreznega strokovnega znanja. Tu bi moral prevladati interes kolektiva, ne pa posameznikov. Jasno pa je, da se je treba obravnavanja in reševanja takih problemov lotiti s polnim razumevanjem, zlasti pri starejših delavcih. Njihova eksistenca zaradi tega ne bi smela biti ogrožena.

T. Kebe

Oblikovanje dela

Potreba po večji proizvodnji, do- ločanju natančnega časa za izdelavo in želja, da bi delo opravili s čim manj truda, a obenem čim hitreje in čim bolje, je pri vsakem delu. Zato se trudimo, da bi energijo za delo in delovna sredstva čim bolj smotno izkoristili, obenem pa zmanjševali proizvodne stroške.

Z razvojem tehnike in potrebami po čim večji proizvodnji je treba rešiti ne samo naloge tehnične narave, temveč je treba predvsem misliti na delovne ljudi. Prevladuje spoznanje, da bo delo dobro napredovalo samo takrat, ko ob boljšem načinu dela mislimo tudi na boljše delovne pogoje delovnih ljudi. Stroje in delovna mesta je namreč treba prilagoditi človeku, ne pa obratno.

Danes, ko je naša tovarna dose- gla razmeroma dobro kvaliteto in lahko zadovolji zahteve tržišča, se je pojavilo važno vprašanje ekono- mičnega poslovanja, zniževanje la- stne cene izdelkov ob naraščanju osebnih dohodkov članov kolektiva.

Cepprav danes morda ugotavljamo, da so naši proizvodni stroški zado- voljivi in da so naše cene konku- renčne, morda že jutri ne bo več tako. Takrat bodo vodstvo tovarne in strokovne službe prisiljeni upo- rabiti znanstvene metode pri orga- nizaciji dela in na podlagi le-te zniževati proizvodne stroške. Morda pa bo tedaj že prepozno in bo moralo podjetje biti konkurenčni boj na račun nižjih osebnih do- hodkov in podobnih bolečih ukre- pov, če si bo hotelo zagotoviti delo. Podobni primeri so danes pogosti v marsikateri delovni organizaciji.

Napačno je misliti, da vodstveni kader in tehnične službe do danes niso ničesar ukrenili za boljšo or- ganizacijo dela in ekonomičnejše poslovanje. Nasprotno, o tem smo ob sodelovanju vseh članov kolek- tiva veliko napravili in rezultat tega dela se kažejo v že doseženih uspe- hih. Res pa je, da tehnični kader ne uporablja dovolj znanstvenih me- tod dela in je zato njegovo delo nekoliko pomanjkljivo oziroma nes- sistematično, še posebej pri obliko- vanju dela ali drugače povedano, v organizaciji in stabilizaciji dela na delovnem mestu. Prav to delo pa je podlaga vsem kasnejšim ukre- pom v organizaciji tovarne in važna postavka pri zniževanju proizvodnih stroškov, saj omogoča sistematično reševanje že omenjenih potreb in želja.

Zato so lani organizirali tečaj za organizacijo dela na podlagi znan- stvenih metod, ki ga je vodil ing. Međugorac s pomočjo Zavoda za unapređevanje produktivnosti rada iz Zagreba. Tečaj je bil obvezen za ves tehnični kader, zaposlen v teh- noloških službah kombinata BREST. Sedaj je tečaj končan. Tečajniki pa se pripravljamo za obvezne izpite, ki naj bi bili opravljeni do meseca junija.

Slušatelji smo se na tečaju med drugim seznanili tudi z metodami dela pri oblikovanju dela na delov- nem mestu in v kratkem bomo te novosti pričeli uvajati v proizvodnji. Zato je prav, če o tem nekoliko več napišemo.

Pri oblikovanju dela na delovnem mestu gre zato, da uredimo delov- no mesto tako, da bo na njem mo- goče ob normalnem trudu doseči čim večji učinek v enoti časa, ob- enem pa doseči, da bo delo čim bolj varno v pogledu zdravstvene in tehnične zaščite pri delu.

Snemanje in analize pri oblikova- nju delovnega mesta bo opravljal analitik časa. V naši tovarni bomo, da ne bi povečevali režije, najprej poskušali to delo opraviti s seda- njimi kadri — normirci. Ti se bodo morda samo preimenovali v anali- tike časa, ker bodo pač več delali na tem področju.

Delo bo teklo po metodah, s ka- terimi smo se seznanili na tečaju in to v glavnem po naslednjih toč- kah:

1) Snemanje sedanjega stanja. Tu snemalec na podlagi opazovanja in pogovora z delavcem oriše in opiše dejansko stanje in vse po- manjkljivosti. Zaradi morebitnih ka- snejših obračunov za utemeljitev

ekonomičnosti dodatnih naprav pa posname tudi čas.

2) Analiza sedanjega stanja. Ob tem mora snemalec predlagati ukre- pe, s katerimi bi bilo mogoče do- seči, da bi delo teklo čim laže in čim hitreje in v čim boljših zdrav- stvenih pogojih. Pri tem mu delavec, ki delovno mesto najbolje pozna, lahko veliko pomaga, da bi lahko odstranili različne pomanjkljivosti in uredili boljše delovne pogoje.

3) Izpeljati novi način dela na delovnem mestu. Uspeh uveljavitve novega načina dela je zelo odvisen od dobrega sodelovanja med sne- malcem in delavcem. Prav to uvaja- nje zahteva od delavca največ. Za- kaj? »Navada je železna srjaca,« pravi stari pregovor. Mislim, da ta

pregovor še vedno velja za nas vse, brez izjeme. Če smo se enkrat pri- vadili se enemu načinu dela, se le s težavo, godrnjanjem in morda celo z odporom privajamo na zahtevani novi način dela. To seveda ni prav. Toda takšni smo, storimo pa lahko vsaj to, da se te napake zavedamo in jo skušamo omiliti.

Iz vsega povedanega je videti, da je kot vedno, tudi pri oblikovanju dela, še posebej potrebno sodelo- vanje vseh članov kolektiva iz pro- izvodnje, pa tudi iz posameznih služb, ki delajo pri pripravah za proizvo- dno, saj se dogodi, da posamezniki prav iz teh služb včasih pozabljajo, da so njihovi dohodki odvisni od uspeha vsega kolektiva.

I. Lovše

Potrebe so narekovale izgradnjo skladišča lahko vnetljivih materialov v tovarni pohišva Cerknica

Novi površinski materiali

V oddelku priprava površin uporabljamo od junija preteklega leta za glasbeno omarico barvno osnovo. Oglejmo si na kratko, ka- ko je prišlo do uporabe tega ma- teriala in kakšne so njegove pred- nosti.

Glavni operaciji v pripravi po- vršin sta luženje in polnjenje. Z luženjem niansiramo naravni barvni ton lesa in izenačujemo barvne razlike beljave in črnjave. Pri polnjenju poudarimo pore, obenem pa nastane trd film na površini lesa, ki delno omili hra- pavost nastalo pri luženju. Obe operaciji izvajamo ločeno pri ore- hovem furnirju (velike razlike v barvnem tonu beljave in črnja- ve) in v primerih, ko želimo narav- ni bavrni ton lesa popolnoma spremeniti (mahagonij lužen na palisander).

Mahagonij furnir ima soraz- meroma enoten barvni ton, za- to ga lahko lužimo in polnimo hkrati.

Za luženje uporabljamo vodno lužilo, ki ima pri navadni tem- peraturi čas sušenja 24 ur, razen tega pa postane brušena površi- na spet hrapova (voda dvigne po- re).

Danes poznamo že taka lužila, ki se hitro sušijo in ne dvigajo por lesa. Z namenom, da preizku- simo tovrsten material v naši pro- izvodnji, smo se povezali s tremi proizvajalci površinskih materia- lov. Materiali firm so se razliko- vali po topilu in ceni. Odložili smo se za barvno osnovo, ki je imela zadovoljivo kvaliteto in sprejemljivo ceno.

Kakšna je kemična sestava te- ga lužila ali barvne osnove? To- pilo je mešanica lahko hlapljivih estrov ocetne kisline (butilacetat,

etilacetat.), ki ne dvigajo por lesa. Barvno komponento sestav- ljajo organske barve topne v teh estrih. Po sušenju, ki traja cca 1 uro ostane na površini le pig- ment, topilo pa izhlapi. Kot v' di- mo barvna osnova ne zapolni por, zato jo uporabljamo za tiste po- vršine, ki jih obdelujemo s poly- strom na VS ali pa je obdelava z odprtimi porami (oljna obdelava, nizki mat).

Barvno osnovo dobimo od fir- me v treh komponentah, iz ka- terih pripravimo po določeni re- cepturi mešanico za luženje. Za izenačevanje beljave uporabljamo isto mešanico z manj razred- čila.

Luženje z barvno osnovo smo najprej uvedli pri glasbeni oma- rici, v letošnjem letu pa ga bo- mo še razširili na izdelke, ki so furnirani z ameriškim orehovim furnirjem. Poizkus lužiti z barvno osnovo domač orehov furnir ni uspel predvsem zaradi slabega izenačevanja beljave in neenotne- ga barvnega tona furnirja za sred- njo stran izdelka. Pri dveh fur- nirjih, ki imata različen barvni ton, ne bomo dobili z enakim lu- žilom isti barvni ton. S skrbnejšo zbiro furnirja za sprednjo stran izdelka bi problem neenotnih barvnih tonov zmanjšali.

Zanimivo bo ugotoviti prihran- ke časa in materiala, ki so nastali z uvedbo barvne osnove.

Poraba časa se je zmanjšala za 50 %, poraba materiala pa za 60 %.

Nekateri se hočejo vrniti nazaj na vodno lužilo in na polnjenje. Ne vem, če je to upravičeno. Mnenja sem, da bi morali iti na- prej in iskati še boljše materiale.

M. ing. Šebjan

Vhodna kontrola materialov

Beseda vhodna kontrola nam ni tuja. Vendar se za njo skriva na- vadno več, kot si predstavljamo. Uporabljamo jo vsak dan, pa se sprašujem ali je našel njen po- men v našem podjetju tudi me- sto, ki ji gre. Preglejmo, kako je z vhodno kontrolo površinskih materialov in lepil. Ti imajo vid- no mesto v ceni in kvaliteti na- ših izdelkov.

Dnevno nas obiskujejo zastop- niki različnih trgovskih firm, predvsem tovarn lakov in lepil. Med njimi vlada neizprosni boj, prodati čim več, prodati pod vsa- kim pogojem. Oglašajo se tudi firme, ki jim do sedaj niti mar ni bilo jugoslovansko tržišče. Vsak kilogram prodanega materiala jim mnogo pomeni. V takih okolišči- nah imamo možnost nabaviti blago pod najugodnejšimi pogoji. To je izkoristiti, tako kot izkoristi- šča- jo prodajne pogoje kupci naših iz- delkov na zahtevnih zahodnih tr- žiščih.

V čem je bistvo vhodne kontro- le? Najvažnejše, kar moramo pri lakih in lepilih kontrolirati, je količina suhe snovi. Lak je sestav- ljen iz razredčil in suhe snovi; cena razredčil je okoli 430 kg din, cena suhe snovi 800 din/kg. Ta- koj nam je razumljivo, da ni vse- eno, kolikšen je delež posameznih komponent.

PRVI PREDLOG LETA 1966

V septembru 1966. leta smo iz- delali prvi predlog. Vseboval je precej natančna navodila, kako naj bi materiale kontrolirali in kdo je odgovoren za posamezna dela. Poslali smo ga vsem po- slovnim enotam, čez nekaj me- secev pa smo ga še izpopolnili. Po-

slovne enote niso k predlogu ni- česar pripomnile. Nekaj mesecev je delo teklo kar v redu, z uk' nit- vijo centralnega laboratorija pa je šlo vse v pozabo.

MERIMO KVALITETO KILOGRAMSKIM VZORCEM, TONAM PA NE

Od proizvajalcev dobljeni vzo- rec mnogokrat natančno pregle- damo, večtonske dobave pa vzamemo v proizvodnjo, ne da bi jih pregledali ugotovili vrednost in kvaliteto. Letna potrošnja lepil je okoli 1500 ton, poliestrov 25 ton, nitrolakov 150 ton. Samo 2 % manjši delež suhe snovi pomeni pri nitrolaku vrednost 1.500.000 S din, kakšni so lahko šele ti zne- ske pri lepilu.

IVERKA NAM JE LAHKO VZOREN PRIMER

Vprašajmo na Iverki, zakaj oni pregledajo vsako dobavo lepila, koliko reklamacij so že vložili in kakšne rezultate jim je dala vho- dna kontrola.

Kaj bi rekli kupcu, ki bi prišel kupovat k nam žagan les, ne da bi povprašal, kakšne vrste je. Ali ni prav tako z našimi pododani; redke imajo omenjene zahteve o kvaliteti, oziroma deležu suhe snovi.

Če ima kdo ob tem pomislike, oziroma s tem ne soglaša, naj premisli izjavo nekega našega do- bavitelja, ko smo mu povedali, da bomo za neke nekatitne materiale vložili reklamacijo:

»Reklamacijo vam bomo že pri- znali, nazaj pa bomo dobili to pri količin' suhe snovi, ki je vi tako ne kontrolirate«

ing. J. Jurkovič

Ali je Bilten potreben spremembe?

Letos je že peto leto odkar iz- haja v podjetju informativni Bil- ten. Bilten izhaja vsakega desetega v mesecu in je dosegel naklado 133 izvodov.

Že več časa, zlasti pa z izhaja- njem Brestovega Obzornika, me ne- koliko moti vsebina Biltena, še bolj pa njegova razširjenost.

Prav gotovo je Bilten dosegel svoj namen zlasti pri kadrih, ki so na vodilnih delovnih mestih v pod- jetju in poslovnih enotah, saj so bili pred izhajanjem Biltena obve- ščeni o rezultatih, stanju sredstev, kadrih itd. le tromesečno in še to zelo pozno s periodičnimi obraču- ni. Iz razgovora z nekaterimi stro- kovnimi delavci, lahko zaključim, da jim je postal Bilten nepogrešljiv pri- pomoček, s katerim sledijo utripu poslovanja podjetja in poslovnih enot, celo več, uporabljajo ga pri raznih primerjavah, analizah in ukrepanju.

Smatram, da je del dosedanje vloge Biltena prevzel Obzornik in da bi bilo potrebno vsebino Bilte- na ustrezno korigirati. Samo pri- mer: sklepe samoupravnih organov objavljamo v Biltenu in Obzorniku. Zdi se mi, da je njihovo pravo me- sto samo v Obzorniku, kajti stro- kovnim kadrom, ki morajo določene sklepe realizirati, so predvsem tudi zapiski s sej organov upravljanja s sklepi in zadolžitvami.

Strokovni delavci, ki uporabljajo posamezne sestavine Biltena pri svojem delu, navadno poznajo ozad- je števil, ali bolje rečeno, pogoje in vzroke takih ali drugačnih rezul- tatov, prikazov itd.

Smatram, da bi bilo dovolj, če bi vseboval Bilten zgolj sistematično prikazane številčne podatke o:

- proizvodnji,
- prodaji ločeno za izvoz in domač trg,
- uvozu,
- zalogah,
- virih sredstev,
- osebnih dohodkih,
- zaposlenih in
- ekonomskih rezultatih.

Ti podatki bi se morali voditi me- sečno, kumulativno in primerjalno s preteklim obdobjem.

S tem bi pridobil Bilten predvsem na svoji preglednosti in upora- nosti.

Uvodoma sem omenil, da me mo- ti tudi razširjenost Biltena. Poglej- mo samo podatek, da prejema Bil- ten kar 8 % članov celotnega ko- lektiva in da pošiljamo nekaj iz- vodov tudi izven podjetja. Danes lahko najdemo Bilten povsod kot gradivo, ki ga lahko vsakdo v pod- jetju ali pa izven podjetja koristi. Na ovitku in prvi strani Biltena pov- darjena beseda »Zaupno« je posta- la zgolj formalnosti, ki ji nihče ne posveča pozornosti.

Pa vendar poznavalci Biltena ve- do, da ima beseda »Zaupno« svojo težo v vsebini. Morda bolj kot kjer- koli so analitično dobro razčlenjeni problemi in dejavnost prodajnega in ekonomskega področja, po drugi plati pa lahko ugotovimo, da prav s prodajnega področja nimamo šte- vil, ki bi nam prikazovale kumu- lativno spremljanje prodaje.

Smatram, da bi s selekcijo pre- jemnikov Biltena, njegove vsebine in dosledno terminiziranim iznaja- njem, lako posredovali strokovnim kadrom dobro gradivo, ki bi ga lah- ko koristno uporabili v svoji kon- kretni praksi.

D. Milnar

Pav — vernati član kolektiva že v preddverju pričaka naše goste

Organizacija in pomen civilne zaščite v podjetju

S sistematičnim organiziranjem civilne zaščite v našem podjetju smo začeli že v letih neposredno po drugi svetovni vojni. Starejši člani kolektiva se spominjajo, da so bile tedaj enote civilne zaščite zelo dobro organizirane in usposobljene. V kasnejših letih, ko so vojni vtisi zbledeli, je delo te organizacije zamrlo. Že nabavljeno opremo smo uporabili v druge namene, članov pa nismo več seznanjali z novimi navodili za pomoč ob poplavi, potresu in podobnem. Od vseh enot je ostala aktivna le protipožarna služba, pa še ta je delovala izven organizacije civilne zaščite.

V letu 1963 nas je skopski potres opozoril, da možnosti elementarnih ali drugih hudih nesreč le niso tako majhne, kot smo si mislili; posledice pa so lahko hude, zlasti še, če ljudje niso o tem poučeni in primerno usposobljeni. Morda je prav skopska elementarna nesreča eden izmed bistvenih povodov, da je civilna zaščita zopet dobila mesto, ki ji gre.

Pripadniki civilne zaščite v podjetju so še posebej odgovorni za varstvo ljudi in imovine podjetja ob elementarnih ali drugih nesrečah, ki nas lahko prizadenejo. Katero so te nesreče?

Na prvem mestu med mnogimi nesrečami je nedvomno požar. Takšne nesreče so v lesni industriji zelo pogosto. Da je to res, vemo iz lastnih izkušenj. Pomembnost organiziranih in strokovno izvedenih akcij pri reševanju ni potrebno posebej poudarjati.

Drugo, kar nas lahko prizadene, je potres. Znano je, da je cerkniško področje na potresnem območju sedme stopnje. Potres take jakosti pa že poruši do četrtino gradbenih objektov. Pri tem pride lahko do požarov, poškodb instalacij, eksplozij ipd. Vse to ogroža tudi življenje in zdravje ljudi. Naloge obveznikov civilne zaščite so dvojne:

1. Seznanjati morajo ljudi, kako naj ravna ob nesreči. Vedeti morajo, kje so najvarnejša mesta v prostoru kjer delajo, komu se morajo podrediti med reševanjem. Zlasti pa morajo ohraniti razsodnost.

2. Reševati morajo ljudi in premoženje po katastrofi. To mora biti strokovno in skladno, kar je izvedljivo le, če usmerjajo in vodijo akcije ljudje, ki so usposobljeni za to.

Omenimo naj še nesreče ob manjših poplavih, eksplozijah parnih kotlov in ne nazadnje tudi nevarnost v primeru vojne. Upamo sicer, da je ne bo, kljub temu pa ne smemo dopustiti, da bi nas našla nepripravljene.

Enota civilne zaščite v podjetju šteje trenutno stopetinsedemdeset članov. Sestavljena je iz treh ekip. Številčno najmočnejša izmed letih je v Cerknici, druga je v Martinjaku in tretja v Starem trgu. Med seboj so organizacijsko povezane tako, da lahko v primeru potrebe priskočijo druga drugi na pomoč.

Vsako izmed ekip vodi štab: v njem so vodja štaba in vodje služb, ki sestavljajo ekipo. Važnejše naloge štaba so: skrb za strokovno usposabljanje članov ekipe, obveščanje ljudi o ravnanju v primeru nesreče, skrb za ustrezno opremo, vodstvo akcij ipd.

Vsaka izmed služb v ekipi ima povsem določene naloge. Prva izmed teh skrbi za alarmiranje, obveščanje in zveze, druga rešuje, odstranjuje reševine, popravlja instalacije, tretja je protipožarna itn. V ekipah so ljudje, ki bodo ob nesreči opravili delo, ki ga delno poznajo že iz poklica (zidar bo odstranjeval ruševine in podobno). Samo strokovnost pa je premalo. Vedeti je treba tudi, kakšne nevarnosti se lahko pojavijo, poznati učinke le-teh, najprimernejše ukrepe, sistem dela svoje službe in ostalih služb itd. Šele tako izpopolnjeno znanje je pogoj za uspešno delo organizacije kot celote.

Del tega znanja so že pridobili

v posebnih tečajih. Predavali so strokovnjaki za civilno zaščito iz Ljubljane. Udeležba je bila zadovoljiva, saj je tečaje redno obiskovalo 153 obveznikov. Predavanj ni obiskovalo 22 oseb, od teh 9 povsem neopričeno. Ta pregled kaže, da so med nami še vedno ljudje, ki jim ni mar ne za sočloveka ne za sredstva, ki z njimi upravljajo.

Po končanih predavanjih so predavatelji preverili znanje posameznikov. Vsak, ki je uspešno opravil izpit, je prejel izkaznico obveznika civilne zaščite. Pridobljeno znanje bodo s pridom uporabili pri prihodnjem usposabljanju.

Nerešeno pa je vprašanje, kje naj dobimo sredstva za nabavo ustrezne opreme in zgraditev utrjenih prostorov. Stroški v zvezi s tem ne bodo majhni; zlasti ne, ker nismo izdvajali sredstev za take Upamo pa, da tudi ta problem ne namene tudi v preteklih letih. bo nepremostljiv.

Žnidaršič V.

Načrt dela sindikata

Koordinacijski odbor sindikata BREST Cerknica je na seji 15. 2. 1968 sprejel svoj načrt dela. Načrt dela so izdelali na osnovi sklepov Republiškega občnega zbora, zaključkov občnega zbora Občinskega sindikalnega sveta in posebnih delovnih pogojev sindikata na BRESTU.

1. V prihodnje bo treba spremljati gibanje osebnih dohodkov zaposlenih in rast splošnega standarda delavcev in s tem v zvezi seznanjati samoupravne organe s stališči sindikata o teh vprašanjih.

2. Organizirali bomo seminar za sindikalna vodstva podružnic s temo: Naloge in delo sindikata.

3. Zavzeti bo treba stališče, da bi poslovne enote v prihodnje nudile denarna sredstva za letni odih delavcev, ki so zdravstveno slabotni in bi jim letni odih v ustreznem kraju omogočil izboljšanje zdravstvenega stanja.

4. Posebno pozornost bo treba posvečati razvoju samoupravljanja na vseh nivojih.

5. Sistematično bo treba organizirati razprave o vprašanjih gospodarjenja, spremembah statutarnih določil, pristojnosti samoupravnih organov in drugih važnejših vprašanjih v kolektivu.

6. Redno spremljati vprašanja družbene prehrane, kar zadeva kvalitete in pocenitve uslug toplih obrokov. Posebno se je zavzeti, da bi poslovne enote povečale dotacijo za prehrano, ker je sedanja cena predvsem za topli obrok glede na kvaliteto nekoliko previsoka, saj bi se s pocenitvijo in boljšo hrano število abonementov še povečalo.

7. Organizirati in pomagati pri prirejanju športnih, kulturnih in drugih množičnih prireditev v okviru kolektiva. Pri tem bo treba posvetiti posebno pozornost

delavskim igram in prireditvam ob državnih in drugih praznikih ter prijateljskih srečanjih s člani drugih kolektivov.

8. Sodelovati bo treba pri načrtovanju takih izletov, oziroma strokovnih ekskurzij, na katerih bodo člani kolektiva pridobili kar največ strokovnega in splošnega znanja.

9. Nenehno bo treba koordinirati delo med vodstvi sindikalnih podružnic.

Š. Bogovčič

Mladina piše

ŠPORTNO SREČANJE MLADINSKEGA AKTIVA BREST IN GARNIZONA JNA VELIKE BLOKE

Zaradi pozitivne športne dejavnosti smo organizirali sodelovanje med mladino in JNA ter dne 20. 1. 1968 priredili tekmovanje v naslednjih disciplinah: namizni tenis, streljanje in šah.

Tekmovanje je bilo ob 16. uri v prostorih delavske restavracije Brest in starega bifeja Tovarne pohištva Cerknica.

Po zanimivih tekmah so bili doseženi naslednji rezultati:

Streljanje:		
BREST : JNA	147 : 110	
Namizni tenis:		
BREST : JNA	3 : 5	
Šah:		
BREST : JNA	1 : 5	

Gornji rezultati so pokazali, da mora mladina več trenirati, predvsem v namiznem tenisu in šahu.

Za organizacijo tekmovanja so bila potrebna finančna sredstva ter prostor za tekmovanje.

Za prispevana finančna sredstva se mladinski aktiv zahvaljuje sindikatu Tovarne pohištva Cerknica, za preskrbo prostorov pa delavski restavraciji in Tovarni pohištva.

Mladinski aktiv tudi v bodoče pričakuje vsetransko pomoč od kombinata Brest.

Po končanem športnem tekmovanju je bil mladinski ples, kategera so se mladinci udeležili v velikem številu.

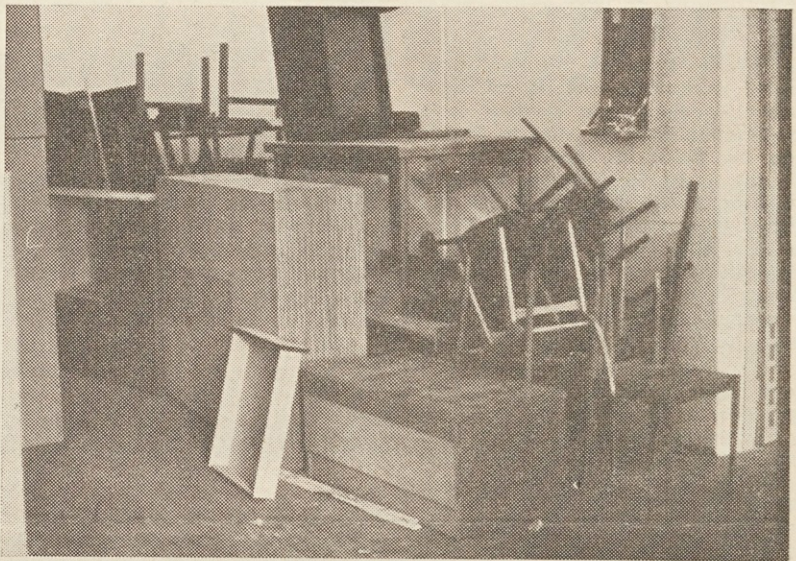
Ne moremo pa se sprijazniti s početjem nekaterih obiskovalcev, ki se na plesih nedostojno vedejo. S takim vedenjem pa dajejo mladinskim prireditvam slab izgled.

Š. Gašper

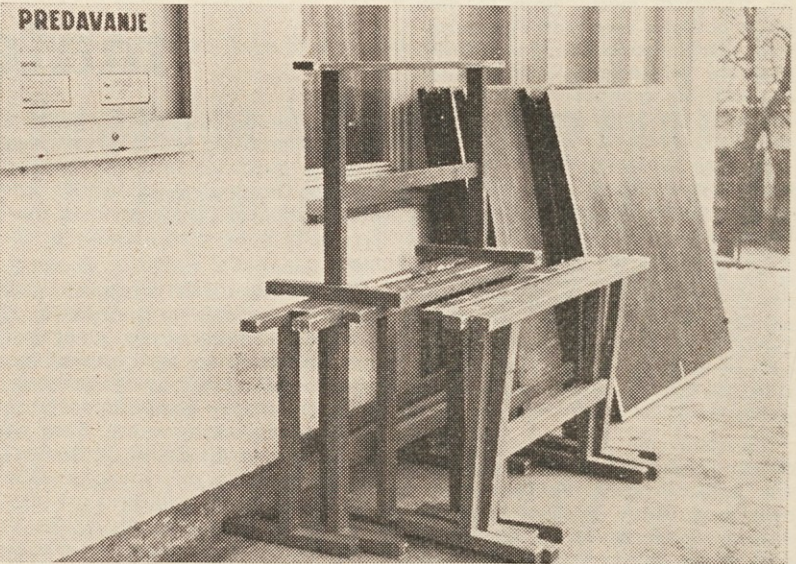
Lahko bi bilo drugače!

Lepo aranžirani del delavske restavracije z novoletno jelko 1969?

Kadar razmišljamo o koristni uporabi prostorov, se spomnimo tudi na ta prostor v Tovarni pohištva Cerknica!

Športna aktivnost mladine se je končala pred vhodom delavske restavracije...

Sklepi zadnje seje koordinacijskega odbora sindikata

Na seji koordinacijskega odbora sindikata, ki je bila 15. februarja 1968, so sklenili:

1. Na Dan žena, 8. marca, bo sindikalna podružnica tovarne pohištva v Cerknici organizirala v prostorih menze proslavo za zaposlene žene s kulturnim programom in zakusko.

Zenam iz TPC se lahko pridružijo tudi žene iz ostalih poslovnih enot. Stroške bodo krile sindikalne podružnice.

2. V sodelovanju z občinskim sindikalnim svetom se je treba takoj lotiti vseh priprav za izvedbo delavskih iger 1. maja. Program naj obsega kulturni spored, zažiganje kresov, tekmovanja v šahu, streljanju, keglanju in drugih panogah, ki delujejo v Brestu.

Stroške za pripravo naj bi kriila sindikat v Brestu in občinski sindikalni svet. Delavska restavracija naj bi poskrbela za prostor okoli menze in postrežbo ob prijateljskem prvomajskem srečanju članov kolektiva.

3. Odobrili so 1.000 N dinarjev za nabavo zvočne aparature, ki jo potrebuje ansambel iz tovarne pohištva v Cerknici.

4. ALPE-ADRIA iz Ljubljane bo organizirala trinajstdnevni strokovni izlet v Sovjetsko zvezo. Izlet bo povezan s strokovno izmenjavo mnenj s sindikalisti iz SZ.

Cena izleta za osebo je 2.300 N din. Sklenili so, da bodo na izlet poslali enega izmed članov Bresta, ki je dober družbenopolitični delavec.

Š. Bogovčič

Modernizacija proizvodnje zahteva tudi modernizacijo služb. Računska služba dela od januarja s srednjo računsko modernizacijo, ki smo jo uvozili iz vzhodne Nemčije

Brestov obzornik gostuje

Delo občinskega sindikalnega sveta

Dosedanje delo sindikalne organizacije ni zahtevalo takih naporov, kakršni se pojavljajo ravno v sedanjem času, ko se povečuje število zaposlenih in ko je treba poiskati možnosti in nove oblike zaposlovanja.

Sindikat je politična organizacija, ki ima osnovno nalogo, da skrbi za delovnega človeka. Vedno mora spremljati delo samoupravnih organov in jih opozarjati na nepravilnosti.

Ni bilo poredko, ko samoupravni organi niso upoštevali mnenj in priporočil sindikalne organizacije, čeprav so bila pravilna.

Morda je prav, da povemo nekaj besed o seminarju, ki ga je organiziral občinski sindikalni svet po sklepu predsedstva. Seminar so organizirali v sodelovanju z Delavsko univerzo.

Predavanj so se udeležili člani plenuma Občinskega sindikalnega sveta, člani sindikalnih podružnic in predsedniki sindikalnih podružnic. Seminar je bil 15. in 16. januarja. Delo na seminarju je bilo zgoščeno in intenzivno. V dveh dneh je bilo na sporedu šest tem. Predavali so sodelavci Republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije. Predavanje je priporočila Zveza delavskih univerz v Ljubljani. Namen predavanja je bil: — Seznaniti člane o nalogah v

sedanjem obdobju. Krepiti demokracijo in urejanje samoupravnih odnosov.

— Okrepiti vlogo članov sindikatov pri reševanju družbenih protislovij.

— Spoznavati pravice in dolžnosti v delovnem razmerju.

— Poglobiti se v notranje odnose v kolektivu.

Na seminarju so poudarili osebno odgovornost. Ugotovili so, da je vseh napak v glavnem kriv kolektiv, posameznik pa za svoje napake ne odgovarja. Ob koncu seminarja je bila za člane seminarja anonimna anketa. Vodstvo seminarja je želelo ugotoviti, kako je seminar uspel kakšne oblike izobraževanja si člani sindikata želijo in katero področje naj bi zajemalo prihodnje izobraževanje.

Vsi anketirani so menili, da je tako izobraževanje nujno potrebno. Znanje, ki so ga na seminarju pridobili, jim bo koristilo pri njihovem delu v samoupravnih organih in v sindikalni organizaciji.

Nedvomno pa jim bo to znanje pomagalo pri oblikovanju stališč do družbeno-političnih problemov.

Razveselljivo je bilo, da so imela vodstva podjetij razumevanje do seminarja in so članom kolektiva omogočila, da so prišli na seminar.

J. Hren

Nova pekarna na Rakeku

Korist Rakeka in okolice bi dne 15. 12. 1967 lahko zabeležil pomemben dogodek. Na ta dan je namreč Rakek dobil svojo pekarno, veliko zgradbo v vsemi modernimi pripomočki za peko kruha.

Že leta 1965 je Cerkljska občina začela graditi objekt, v katerem naj bi mojstri pekarske stroke napekli kruha za vso občino. Junija, leta 1967 so bila dela končana, vendar je pekarna lahko stekla šele decembra, ko je bila gotova montaža opreme in centralne kurjave ter urejena okolica objekta.

V Trgovskem podjetju »Škocjan« Rakek, ki je pekarni pomagalo do končnega obratovanja, so nam povedali, da so stroški za gradnjo celotnega objekta znašali približno 140 milijonov. V tem objektu je podjetje »Škocjan« uredilo velika skladišča za svoje potrebe, v katerih so velike hladilne komore za sveže in suho meso in skladiščni prostori za druge artikle, ki jih podjetje posreduje potrošnikom na območju celotne občine.

Stroški za izgradnjo in opremo same pekarnice so znašali približno 60 milijonov, s tem da je pekarna grajena za kapaciteto 2—3 tisoč kilogramov kruha dnevno. Pekarna trenutno ni stoodstotno izkoriščena, ker to področje ne potrebuje več

kot 1.200 kg kruha dnevno. Predvidevajo pa, da bo v poletni sezoni gotovo stoodstotno povečanje porabe kruha.

Peka kruha je v celoti mehanizirana, ker je pekarna opremljena z vsemi potrebnimi mešalnimi stroji in stroji za oblikovanje. Podjetje »Škocjan« Rakek pa želi in predvideva, da bo stroje še bolj mehaniziralo in tako omogočilo znižanje stroškov za pečenje kruha.

Pekarna na Rakeku oskrbuje s kruhom vse gostinske obrate v okolici in kraje kot so Begunje, Martinjak, Garhovo, Žerovnica, Unec in Ivanje selo. V zgradbi pekarnice je za bližnje odjemalce urejena lična trgovina, ki nudi kupcu poleg kruha tudi raznovrstno domačo pecivo in slaščice. Pa tudi raznih izdelkov čokoladne industrije v prodajalni ne manjka.

Ugotoviti moramo, da je pekarna za našo okolico velika pridobitev. Doslej je bila namreč okolica Rakeka brez pekarnice in je bila odvisna od pekarnice iz Logatca, v manjši meri pa tudi od pekarnice v Cerkljici, ki pa ni mogla zadostiti vsem potrebam še v sami Cerkljici, ki se je vseskozi lahko pohvalila z dobrim kruhom.

S. Ileršič

Pravnik odgovarja

Vprašanje:

Ali delavcu, ki odhaja na odsluženje vojnega roka v mesecu marcu, pripada redni letni dopust in v kakšni višini?

Odgovor:

Po izrecni določbi 3. odstavka 63. člena TZDR (Ur. l. SFRJ 44/66 in 57/66) ima delavec pravico do letnega dopusta po enajstih me-

secih nepretrganega dela in ima pravico izrabiti ga pri isti delovni organizaciji v vsakem koledarskem letu.

To odločbo je potrebno razumeti kot povsem obvezno, kajti navedeno pravico potrjuje še določba 2. odstavka istega člena, ki pravi, da se delavec pravici do letnega dopusta ne more odpovedati; prav tako ga delovna skupnost zanj ne more prikrajšati.

Obe določbi dajeta oporo dokaj širokemu tolmačenju pravice do letnega dopusta. Tako je delovna organizacija odškodninsko odgovorna, če po svoji krivdi ne omogoči delavcu izrabiti letnega dopusta. Torej tudi v primerih ko odhaja delavec na odsluženje vojaške obveznosti. Seveda, če je delavcu bilo omogočeno, da izkoristi svojo pravico, pa tega ni storil po svoji krivdi, odpade vsakršna odškodninska odgovornost delovne organizacije.

Z. Zabukovec

Povprašali smo...

Tovariša Jožeta Snoja sem srečal, ko se je vračal z dela v nočni izmeni. Je eden tistih, ki so zaposleni v TLP že od njenega osnovanja.

Konec 1953. leta se je zaposlil v mehanični delavnici TPC in se ob koncu 1956. leta izučil za strojnega ključavničarja. Leto dni je delal v mehanični delavnici, nato pa se je zaposlil pri elektromehaničnem podjetju »Jambor« v Črnučah, kjer je ostal do 1959. leta. Ko je odslužil vojaški rok, se je avgusta 1961. leta vrnil v Brest in se zaposlil v novozgrajeni Tovarni ivernih plošč. Dva meseca je delal v vzdrževalni službi, nato pa je prevzel delovno mesto vodje izmene, kar je še danes. V tem času je postal pri svojem delu strokovnjak, ki pozna vse potankosti strojev in uspešno vodi delo v proizvodnji.

Tovariš Snoj mi je na kratko orisal, s kakšnimi težavami so se srečevali v pričetku obratovanja TIP in s kakšnimi se srečujemo danes.

Ko so dokončali montažna dela, so 30. septembra 1961 izdelali v to-

varni prvo iverno ploščo. Prva dva meseca so uvedli enozimsko delo v decembru so prešli na dve izmeni, v februarju 1962. leta pa so delali že v treh izmenah. S 1. marcem 1964. leta pa je pričela delati tovarna v štirih izmenah ter obratuje tako še danes.

Sprva je zaradi nepravilnega vzdrževanja in ker dela niso dovolj poznali, večkrat prišlo do manjših okvar na strojih. Vzrok temu je bila tudi fluktuacija delovne sile, ki je onemogočala specializacijo na posameznih delovnih mestih.

Po uvedbi dela v štirih izmenah pa so prenehali z menjanjem delovne sile, kar je omogočilo, da so se delavci vse bolj izpopolnjevali na svojih delovnih mestih.

Proizvodnja ivernih plošč je iz leta v leto naraščala. Leta 1962 je bila letna proizvodnja okrog 7.400 m³ plošč, sedanja proizvodnja pa je okrog 12.000 m³ plošč letno.

Pohištvena industrija je v začetku kazala odpor do tega novega proizvoda. Vzrok temu je bilo predvsem

nepoznavanje in nezaupanje v uporabno vrednost iverne plošče. V juniju 1962. leta pa je TIP izdala brošuro, kjer so prikazali vsestransko uporabnost iverne plošče v industriji pohištva, kar je dokazala tudi praksa. Ob tem je počasi izginjalo nezaupanje v uporabnost iverne plošče, ki je vse bolj izpodirala masivni les in panelne plošče. Povpraševanje po tem izdelku je bilo vse večje in sčasoma sploh ni bilo mogoče kriti vseh potreb tržišča.

Kvaliteta ivernih plošč se je neprestano boljšala in v 1963. letu smo že dosegli najboljšo kvaliteto iverne plošče v državi. V tem letu smo pričeli tudi s proizvodnjo ognjeodpornih plošč. S tem smo posredno prek ladjedelnic, prodrli tudi na tuje tržišče (SZ, Indija).

Zaradi pomanjkanja električne energije je bilo v letih 1965 in 1966 več zastojev v proizvodnji. Z izgradnjo regulacijske transformatorske postaje konec leta 1966 pa smo tudi ta problem rešili.

O perspektivni proizvodnji v TIP je tovariš Snoj menil, da bi bilo potrebno izpolniti tehnološki postopek, da bi dosegli finejšo in enakomerno površino iverne plošče. Prav tako pa moramo doseči bolj izenačeno kvaliteto ter povečati kompaktnost ivernih plošč. Poleg tega bi morali dvigniti proizvodnjo in tako omogočiti nižje cene, kar je vsekakor nujno, če hočemo uspešno konkurirati ostalim (domačim in tujim) proizvajalcem.

Kar se tiče delovnih pogojev v tovarni, je tovariš Snoj poudaril, da so razmeroma težki. Nočno delo, rotopot strojev in plini, ki se spuščajo pri odpiranju stiskalnic, vse to otežuje delo. V zimskem času pa tovarna ni dovolj ogrevana, kar onemogoča mreža ventilacijskih naprav.

Tovariš Snoj je s svojim delovnim mestom zadovoljen in ga vestno opravlja.

Tudi v prihodnje mu želimo veliko delovnih uspehov.

Dipl. ing. V. Usenik

Člani Bresta — lovci

Z novo Ustavo je nastala vrsta kazenskih sprememb in družbenih premikov. Tudi lovci smo dobili nov Temeljni zakon, ki načelno ureja lov na vsem področju SFRJ.

Slovenski poslanci so sprejeli nova določila o lovu, ki dopuščajo lovopuste za vso divjad, določajo, kdo sme loviti in vse ostale podrobnosti vsebujejo pa tudi kazenske določbe. Ne nameravam citirati določil ali členov, hočem samo poudariti, da lov ni anarhija, temveč delajo lovske organizacije v skladu z zakonskimi določili in pravili lovske družine in družinskimi poslovniki.

Zakon o lovu določa, da je vsa divjad splošno ljudsko premoženje, ki pa jo sme loviti le tista organizacija, ki je vzela v zakup lovišče od občinske skupščine. Marsikdo si misli, da lovci lahko posamezno razpolagamo z uplenjeno divjadjo. Toda to ni res, saj družinski poslovniki določajo, da člani odkupijo posamezne kose divjadi po normalnih cenah. Ne smejo pa prekupčevati. Lovi naj le tisti, ki bo vlagal vse dohodke iz lovišča nazaj v naše gozdove. Vsaka lovska organizacija mora obvezno imeti gospodarski načrt ki ga mora dosledno uresničevati po določenih zahtevah. Izpolnjevanje načrta pa zahteva od članov ogromno truda in prostovoljnega dela. Člani lovske družine v Cerkljici smo na primer letos obnovili dve lovski koči na Poljanah in na Kaliču, uredili sodobna ležišča s plinsko razsvetljavo, popravili pot na Poljane, da se lahko do lovske koče pripelje turist ali lovec. Lani smo skrbeli tudi za našo divjad. V spomladanskih dneh smo morali napolniti soline po vrhovih našega Javornika, po grebenih Slivnice in prelepih gorah z Min-

gami, ker potrebuje sol v teh dneh jelen in srnjad.

Za zimske mesece nam je šolska mladina preskrbela divji kostanj za krmljenje jelenjadi. Lovci so v g'obokem snegu v gozdovih polagali kostanj, šolski aktiv in mladinci pa so za uslugo dobili nekaj denarja. Za dobro kondicijo in zdravo divjad bi morala skrbeti vsa društva, zlasti pa tisti, ki gospodarijo z lovišči. V ta namen smo za osvežitev krvi nabavili 12 divjih zajcev s Češke ter plačali za vsakega 22.600 din v devizah.

Ne bi našteval še ostalih akcij, kot so skrb za jerebice in ptice pevke, ki so v zimskih mesecih potrebne vse pozornosti, ne samo lovec, temveč vseh naših ljudi. Pri vseh akcijah naše lovske družine LD Cerkljica so zlasti aktivni naši Brestovci, saj je iz skupnih strokovnih služb SKS in Tovarne pohištva Cerkljica, Iverka, Bazenske žage 12 članov, kar je več kot četrtnina vseh članov v lovski družini Cerkljica.

Vse akcije z lahkoto in zavestno opravljamo v skrb za divjad. Zato imamo napore za počitek in razvedrilo.

Tudi Brestovci imamo delež pri lovski sreči, saj smo uplenili v zadnji sezoni 3 jelene, 5 srnjakov in 4 košute.

Že vrsto let si voščimo dober pogled, prej ko odidemo v lovišče. Našem Stanetu se je nasmehnila sreča šele v zadnji lovski sezoni. V septembru je svatovanje jelenjadi. Kam odhajata Stane in Tone? Gresta v lovski dom pri Kaliču na jelena. Priprava si obilno večerjo, po večerji zaužijeta požirek vina in ležeta k počitku, saj je naslednji dan nedelja. Zgodaj bo treba vstati in

A. Hrblan

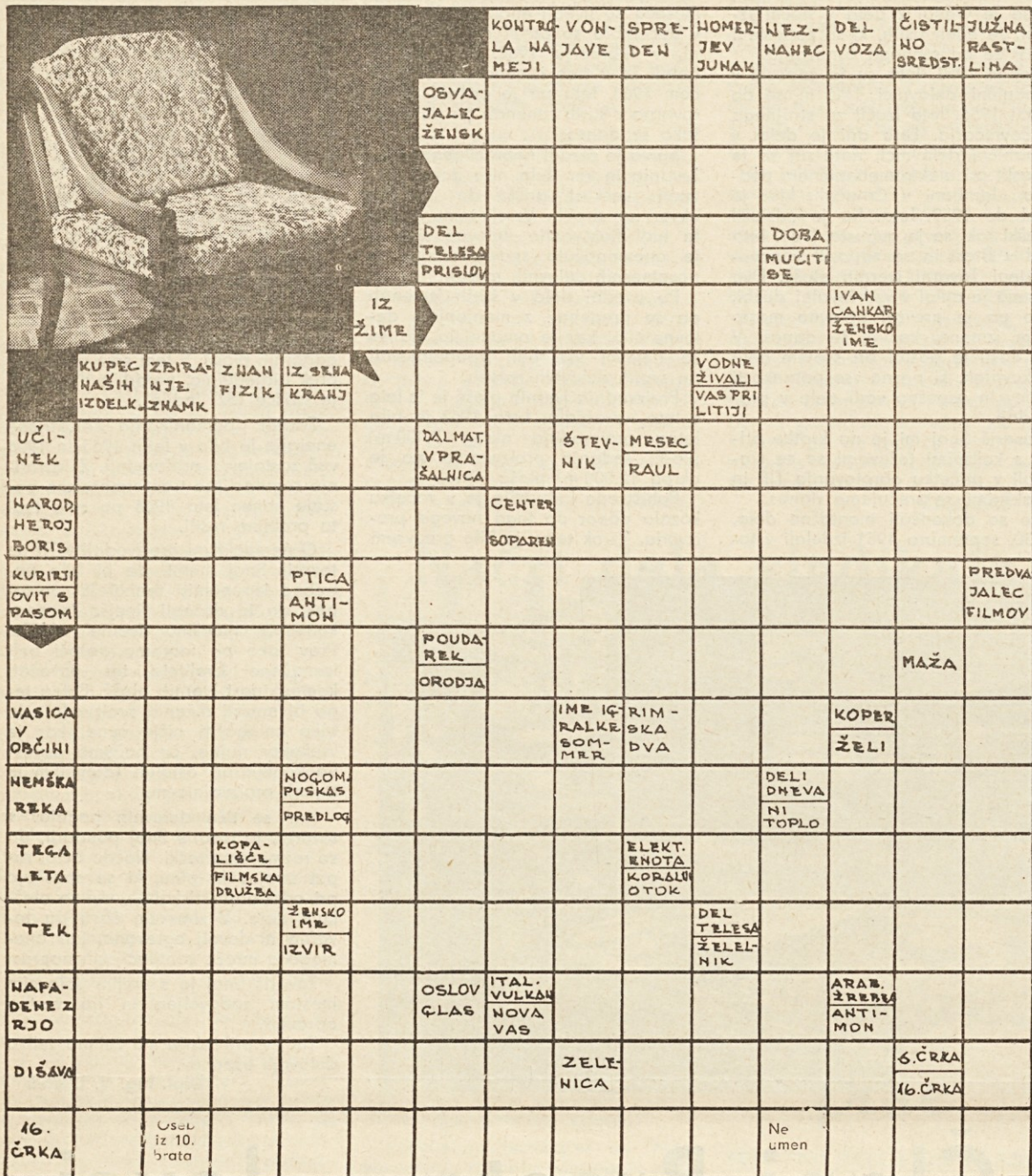
Opravičilo

V zadnji številki »Brestovega obzornika« je prišlo do neljubih napak v posameznih člankih. Kolektivno se opravičujemo, tiskarskega škrate pa bomo za ušesa!

ČZP Kočevski tisk

Brestov OBZORNIK — Glasilo kolektiva BREST CERKNICA — Glavni in odgovorni urednik Danilo Mlinar — Urejuje uredniški odbor: Vojko Harmel, Franc Hvala, Silva Ileršič, Tone Kebe, Danilo Mlinar, Darja Petrič, Franc Tavželj, Dušan Trovovšek in ing. Vlado Usenik — Tiska tiskarna ČZP »Kočevski tisk«, Kočevje

Nagradna križanka

NAGRADNI RAZPIS

Rešitev križanke pošljite na naslov

»Uredniški odbor Brestovega obzornika do 15. marca.

1. nagrada 50 N din
2. nagrada 30 N din
3. nagrada 10 N din
4. nagrada 10 N din

Člani Bresta — ribiči

Ribiško družino so v Cerknici ustanovili leta 1958 na osnovi Republiškega zakona o sladkovodnem ribolovu. Trenutno je v družini 96 članov, od katerih je precej brestovcev. Družina gospodari z vodami Cerkniščice od izvira do izliva v Karlovo, s potokom Rak v Rakovem Skocjanu, bloškim jezerom pri Volčjem in spodnjem delu Cerkniškega jezera. Družina vlaga precejšnja sredstva in delovne napore v povečevanju ribolovnega staleža. Vsako leto vloži v Cerkniščico in Rak do 2.000 mladice in 200 do 300 kilogramov merskih postrvi. Za to porabi družina do osemsto tisoč dinarjev.

S serijo jezov na Cerkniškem jezeru je družina ustvarila rezervate, v katerih se ohranja mladež. Zato smo imeli dve leti nazaj izredno dobri lovni sezoni. Ob lanskoletnem presihanju pa je družino prizadela prava katastrofa. Jezero je presihalo v zelo vročih dneh. Vročina je onemogočala, da bi mladice učinkovito reševali in v zelo kratkem času so poginile.

Tudi skoraj vse rešene mladice so zaradi izredne pripeke poginile.

Rezervate Retje, Ponikve, Rešeto in Češljence pa so izropali krivolovci. Prav njim bo družina v prihodnje napovedala oster boj in krivolov za vsako ceno zatrla. Vsakega krivolovca, ki ga bodo našli, bo družina tožila za materialno odškodnino po civilnem pravu. Lani so člani družine s pomočjo organov javne varnosti ujeli dva krivolovca, ki sta morala odšteti 80.000 dinarjev za

storjeno škodo družini in 20.000 dinarjev sodniku za prekrške.

Upravni odbor Ribiške družine je na zadnji seji sprejel program dela v sezoni 1968. Družina bo še naprej delala na zaježitvenih delih ne glede na to, ali se bodo dela za ojezitev nadaljevala ali ne. Letos bo utrdila popravila in povišala jez v Retju, popravila in dokončala bo jez v Rešetu in napravila jez v strugi pod Brkinovim lazom. Denarno bo podprla vaščane v Dolenji vasi, ki mislijo napraviti cesto čez potok. Ta cesta bo obenem tudi jez in voda bo zaradi tega precej višja.

Vsa ta in še druga dela bodo zahtevala od družine precejšnja sredstva in precej prostovoljnega dela. Upravni odbor je zato sklenil, da bo moral vsak član družine opraviti najmanj 16 delavnih ur poleg del pri reševanju.

Družina bo posvečala mnogo več skrbi in truda tudi odlovu rakov. Ta zelo donosni odlov so do sedaj zanemarjali.

Kakor vidite, je program dela družine dokaj obširen, vztrajali pa bomo, da ga bomo v celoti izpolnili, če bodo le za to ustrezni vremenski pogoji.

T. Kebe

Tekmovanje v namiznem tenisu

V organizaciji Koordinacijskega odbora sindikata podjetja je bilo 4. 2. 1968 odprto ekipno prvenstvo v namiznem tenisu. Sodelovalo je osem ekip: dve ekipi Skupnih služb, dve ekipi TP Cerknica, ekipa TP Martinjak, ekipa JLA Bloke, ekipa KOVINOPLASTIKE Lož in ekipa JELKE iz Begunje.

Tekmovalni duh je prevzel vse igralce. Za vsako zmago so vložili veliko truda. Zmagovalci so nadaljevali boje, premaganci pa so odhajali med občinske vo.

Moštva so te tako-le zvrstila: 1. SKS I., 2. JELKA Begunje, 3. JLA Bloke, 4. TP Cerknica II. itd.

Tri prvoplasirana moštva so dobila pokale, najboljših šest posameznikov iz ekipnega tekmovanja pa so nagradili s praktičnimi darili.

B. Mišič

CENJENI BRALCI!

UREDNIŠKI ODBOR PREJEMA VEDNO VEČ PROŠENJ ZA OBJAVO RAZNIH OGLASOV, ZAHVAL IN PODOBNO. ZAVZELI SMO NAČELNO STALIŠČE, DA V BODOČE TAKIM PROŠNJAM NE BOMO UGODILI. KER IZHAJA ČASOPIS ENKRAT MESEČNO IN KER JE LAHKO TAKIH PROŠENJ VSE VEČ, BI SE BRESTOV OBZORNIK KAJ LAHKO SPREMENIL V ČASOPIS S PRETEŽNIM DELOM OGLASOV, KAR PA SMATRAMO, DA NI NJEGOV NAMEN. V ZVEZI S TEM PROSIMO ČLANE KOLEKTIVA, DA RAZUMEJO NAŠO ODLOČITEV IN SE TEH USLUG POSLUŽUJEJO V DNEVNEM TISKU.

UREDNIŠKI ODBOR

Matevž Hace

Lenčkov stric

»Slika iz preteklosti«

Bil je sedemdeset let star, pa je vendar še delal na žagi. Obratovodja mu je povedal, da ima oblast čez tri mlade delavce, ki so imeli komaj šestnajst let. Lenčkov stric je s starim Prevecom odбирал hlode po debelini in jih razpeljeval z vagončkom na določena krlišča. Cepin je imel zapichen ali v hlod ali ga je nesel na rami. To je delal že trideset let. Mi mladi smo z rokami in cepni valili hlode na velike kupe. Poleti je bilo to delo prijetno, toda pozimi je bilo to pasje nevarno. Hlodi so drseli po ledu in nevarno grozili, da komu zmečkajo noge. Paziti smo morali na vse to. Ni bilo časa za šale. Lenčkov stric je bil zelo siten človek. Zmeraj je kričal na nas: »Hej, vi fantiči, hitite!« Misli je, da je treba na žagi tako delati in hiteti, kot da bi delal na svoji kmetiji. Njegov sodelavec Prevec ga je miril.

»Kaj se dereš, saj fantje delajo, da je kaj! Kaj se bodo pretegnili za tiste tri dinarje?«

»Gospodje plačajo, zato naj fantiči delajo!« je vpil Lenčkov stric, da ga je bilo slišati po vsem krlišču.

Obratovodji je bilo prijetno pri srecu, da ima delavca, ki še druge

priganja k delu. Zato pa je Lenček imel pe deset para več na uro kakor mi. Zavedal se je svoje veljave, cene in besede na žagi. Drugi delavci so se mu smejali, ker se je tako gnil, kakor da bi bil najbolje plačan na žagi. Še zmečnil se ni za to. Doma je imel čedno hišico, dve kravici in dve hčeri. Uro daleč je imel do žage. Vsak dan je hodil peš in ob vsakem vremenu. Četrta ure je bil prej na žagi kakor drugi. Nekateri so pritekli zadnjo minuto. Bog ne daj, da bi tiste čase kdo zamudil. Red mora biti, so govorili starejši delavci. No, in mi mlajši smo se učili reda, natančnosti in žagarske discipline od starejših, posebno od Lenčkovega strica, ki je bil sber žage na Marofu. Žaga je stala ob vodi. Poleti smo se v opoldanskem odmoru mlajši kopali v deroči zeleni vodi Obrha in lovili ribe, nagajali dekletom, ki so delale onkraj Obrha na njivah ali pri senu. Pozimi smo streljali race, ki so preletavale potok ali posedale na visokem jagnjedu, ali pa čakali začetek dela v kurilnici, kjer smo se pogovarjali o domačih novicah in politiki. Poleti smo čakali na začetek dela pred žago. Sedeli smo na hlokih, vagončkih ali kupih desk. Besedo so imeli starejši de-

lavci, ki so vodili krajevno sindikalno podružnico lesnih delavcev. Govorili so, kakšne plače imajo drugod, recimo v Nemčiji, Avstriji ali celo na Gorenjskem, kjer da žagarske delavce bolje plačujejo. Lenček je dejal, da smo za delo še kar dobro plačani. Kaj bi godrnjali. Glavno je, da imamo vsak dan žgance, zelje, krompir in ržen kruh. Ali ni to dovolj? Ob nedeljah pa kilogram mesa in liter vina. »Stric, vi kar molčite, doma vam hčere obdelajo njivice, lepo kravo imate, ki vam da dvajset litrov mleka. Litra vina ne popijete, ker samo čikate in ob nedeljah samo Domoljuba berete. To je vse.«

»Res je, kar si rekel. Vse veš, saj si vaščan. Za eno kravico soldov imam še v kasi. Človek mora varčevati za starost. Mi ne bomo dobili pokojnine kot gospodje uradniki.«

Delavci, ki so bili nekoč v Ameriki, so hvalili ameriške razmere, omalovaževali so gospodarske razmere v kraljevini Jugoslaviji, nizke meze, drag tekstil in sladkor, velike davke, Lenčkov stric je zamahnil z roko in dejal: »Kaj boste vi, ki malo veste. Norčujete se, ker berem Domoljuba. Da, berem ga in tudi plačam. Tam lepo piše, kako je s to rečjo. Srbi so bili v balkanski in svetovni vojski. Slovenci smo bili v svetovni vojni. Avstrijo je vrag vzel. Prišli smo pod Srbe, ki nas imajo za »prečane« in nalagajo velike davke. Graničarji na Snežniku in Javorniku so Srbi, namesto da bi bili naši ljudje, ki poznajo vsako stezo. Oni na jugu imajo še na milijone nepismenih. Visoki urad-

niki kradejo, temu pravijo korupcija, ha, ha, kaj samo plače. Mi moramo biti za slovensko reč, za avtonomijo. Naš denar, naši dohodki,« pri tem je Lenčkov stric pomenljivo dvignil pest desne roke v zrak, »rečem vam, naši dohodki naj le nam ostanejo. Oni na Balkanu naj malo bolj zavijajo rokave, pa bo šlo. Delati je treba. Ej no, možje, tudi Domoljub dosti napiše in pove, čeprav je klerikalni, kakor pravite.« Lenček je umaknil in si obrisal čelo. Vsi smo ga poslušali. Nihče se ni mogel norčevati iz nje. Precej resnice je povedal. Vedeli smo tudi, da časopis prebere do zadnje črke in da mu vse verjame.

Sirena je naznanila osmo uro. Hitro smo bili pri delu. Zapeli so cirkularji, zahreščali polnojarmeniki. Sopara in dim sta zavila žago ob vodi. »Dobro je povedal Lenčkov stric,« je dejal Andrej iz Loža. »Mož je star in na politiko se le nekaj razume. Beograjska čaršija nam pije kri. Seveda, oni so Srbijanci, mi smo pa prečani.« Vrag jih vzemi.«

»Ej, ej, Amerika, Amerika, tam smo živeli,« je otožno dejal stari Prevec in čiknil. »Vsak dan je bilo meso. Tudi pili smo ga, da je bilo veselje. Sedaj pa damo vse solde doma. Samo ob nedeljah ga spijem dva do tri litre pri Malazinu.«

»Doma bodi in časopis beri,« ga je zavračal Lenček. »Bereš in bereš, pa vendar hlode prevažáš,« mu je dobrodušno odvrnil Prevec, ki je komaj čakal nedelje in vina. Mi mladi smo poslušali prepir med starima delavcema, ki sta bila tako različna po nazorih.

Prevec je vedno dejal: »Politika je za mestne ljudi, ki imajo šole in denar. Mi pa smo uboga delavska para, kajne fantje?« Molčali smo in se posmehovali drug drugemu. Lenček pa je govoril svoje. Politika je to, da se mora vsak z njo pečati in ne samo oni škrici. Pri tem je debelo pljunil na debel hlod kraj tirnice. Lenčkov stric je gonil svojo: »Delati, hitro delati in se boriti za slovensko avtonomijo.«

Liberalnih in socialističnih časopisov sploh ni pogledal. Leta 1928 sem postal knjižničar v Delavski svobodi. Nekega dne sem mu rekel: »Stric Lenček, drug jezik govorite, kot ste ga 1926. leta.

Zazijal je. »Kam smo le prišli?« je vprašal. »Se to stric, sedemdeset let ste stari, čast vašim letom in delu, ampak tako kakor vi imam tudi jaz 3 din in 50 para na uro. Oba imava enako plačo. Tako je, dragi stric Lenček.«

Zahropel je: »Kmalu boste vi, mladi, imeli več kakor jaz, ki sem sber žage Marof.« Ker sem bil premeščen h krožni žagi, je name gledal kot na sebi enakega in se je z menoj resno pomenkoval. Leta 1931 je dejal: »Ne morem več, doma bom kravico krmil. Pokojnine ne bom imel. Da bi hudič vzela, ki vladajo!« Prvič smo ga slišali, da je preklinjal oblastnike. Zadnji dan dela na žagi je kazal pesti in pljuval v znak največjega zaničevanja do vsega. Čez nekaj mesecev je umrl. K njegovi zadnji poti smo šli stari in mladi delavci z žage Marof. Še oskrbnik snežniške graščine je šel k pogrebu. Stari Lenček je ostal na žagi Marof, kakor da bi bila njegova.